Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXX. št. 169 Ljubljana, torek 27. julija 1937 Cena Din 1.-

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kaptljova ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Strahovito neurje nad Slovenijo

Snočne nevihte so se ponekod pretvorile v strašno vremensko katastrofo — Toča in vihar sta opustošila polja — Škoda gre v milijone — Pomoč nujno potrebna

Ljubljana, 27. julija. Iz raznih krajev Slovenije prihajajo danes poročila o strahotnih nalivih in viharjih s točo, ki so povsod povzročili milijonsko škodo. Uničena so polja in vrtovi, vse je pomandrano in steptano, ponekod se zdi, kakor bi preko žitnih poljan drvel valjar. Vihar je razkrival strehe, ruval kozolce in skednje, toča je neusmiljeno klestila sadno drevje, zelenjavo in vse pridelke. Točnih poročil o obsegu te katastrofe, ki ni nič manjši kakor velikanske poplave, ki so pred leti zadele Slovenijo, še ni, gotovo pa je, da bo škode za milijone in milijone. Zanimivo je, da sta pri včerajšnjih nevihtah skoraj v enaki meri trpeli Dolenjska in Gorenjska.

V novomeškem srezu nad 5 milijonov škode

Novo mesto, 27. julija. Po neznosni soparici, ki je trajala ves dan v nedeljo in v ponedeljek, so se snoči med 18. in 20. uro začeli kopičiti na zapadni strani mesta temni, črni, nič dobrega obetajoči oblaki, iz katerih so neprestano sikale ognjene kače. Nebo je mahoma potemnelo, iz oblakov je bilo slišati pošastno vrenje, kakor v kotlu. Vsa ta temna grozeča masa se je v divjem tempu pripodila izza Brezove rebri proti Gorjancem. Nastala je strašna nevihta s točo, ki je uničevala poljske pridelke, trgala opeko raz strehe in šupe, ponekod pa je vihar podrl tudi kozolce, odnašal strehe in izruval na stotine dreves.

Prebivalci so prestrašeni planili v hiše in varna zaklonišča ter izza njih opazovali pošastno divjanje razbesnelega elementa. Po dosedanjih vesteh je toča silno prizadela Ajdovec, del vasi v občini Mirna peč, Goriško vas, Gornjo Stražo, Podgoro, silno sta pa trpeli tudi Prečna in občina Šmihel-Stopiče. Zelo je razdejana vas Stožice in pa Težka voda, kjer ni cela niti ena streha. Mnogo je trpela tudi vas Brusnice, dočim je Trški gori vihar prizanesel.

Po dosedanjih približnih podatkih znaša škoda okrog 5.000.000 din. Uničenih je tudi več električnih naprav, v Novem mestu je bil pa prekinjen električni vod in je bilo vse mesto v temi.

Danes si bo prizadete kraje ogledala strokovna komisija sreskega načelstva, da oceni škodo.

Suha krajina hudo prizadeta

Dobrepolje, 27. julija. Komaj si je Dobrepolje nekoliko opomoglo od katastrofe, ki ga je zadela ob priliki poplav pred leti, ko je bila vsa vas globoko pod vodo, že ga je včeraj zadela nova nesreča. Med 17. in 18. je zdivjala nad Suho Krajino zlasti nad Dobrepoljem, Strugami in bližnjo okolico strašna nevihta. Lilo je kakor bi se odtrgal oblak, med nalivom je pa padala debela toča, ki je uničila še tisto, kar je ostalo od poplave. Hipoma so bila vsa polja, travniki in ceste pokrite z debelo plastjo ledu. Ker se voda ni mogla naglo odtekati, je zalivala hiše, iz katerih so morali prebivalci naglo bežati, da so si rešili vsaj življenje.

Toča, ki je padala četrt ure, je bila težka 10 do 20 dkg. Vihar je porušil več gospodarskih poslopij in izruval mnogo drevja. V Dobrem polju in okolici so razbite vse šipe, stolčene tudi vse strehe. Poplava in toča so napravile ogromno škodo, ki jo cenijo na več milijonov. Prebivalstvo, ki je zadolženo še od poprej, je popolnoma obupano, saj mu je uničena skoraj vsa letina, tako da mu grozi za zimo glad. Pomoč je nujno potrebna.

Vihar je porušil tudi telefonske napeljave, tako da danes ni mogoče dobiti zveze z Dobrepoljem. Razširjene so tudi vesti, da je vihar zalotil na polju neko 16letno dekle, ki ga je toča ubila.

Dobrepolje, 27. julija. V teku današnjega dopoldneva so popravili telefonsko progo. Pri včerajšnji katastrofi so bile najbolj prizadete vasi Dobrepolje, Zdenska vas, Videm, Cesta, Struge, Zagorice, Podgorica, Podstruge in Podpeč. Danes je pogled na opustošene kraje žalosten, vse je razbito in pomandrano, kakor od kopit hunskih konj, a drevje je oskubljeno do zadnjega lističa, da stoji golo kakor sredi zime. O koruzi in drugih pridelkih ni več sledu, saj jih je toča, ki je bila debela kakor jabolka, stolkla v zemljo. Še danes leži toča po poljih.

Nevihta je zalotila na polju 16letno Tončko Zrnčevo iz Zdenske vasi, katero je toča pobila na tla in so jo nezavestno morali odnesti. Njeno stanje je kritično, vendar upajo, da bo dekle poškodbe prebolelo.

Najhujše je prizadela Zdenska vas, ki je bila tudi poplavljena. Voda je zalila vse kleti in uničila, kar je bilo v njih, v hlevih je stala do meter visoko, da so komaj rešili živino. Od usodne poplave pred nekaj leti ljudje še ne pomnijo take katastrofe. Škoda gre v milijone.

Silno neurje nad Ptujem

Ptuj, 26. julija. Nad Ptujem, Ptujskim poljem in našimi lepimi Halozami, ki so zlasti letos obetale dobro vinsko letino, so se danes zbirali že okoli 17. težki sivi oblaki. Nič dobrega niso obetali, videlo se je že vnaprej, da nam toča ne bo prizanesla. Okoli 17.30 zvečer se je nebo potemnilo in nastal je hud vihar. Ljudje so se pripravljali na najhujše. In res okoli 17.45 se je vlila strahovita ploha, kakršne ljudje že dolgo ne pomnijo. Kazalo je, da se je utrgal oblak. Deževalo je tako, da je bilo vse v eni veliki gosti megli. Med hudim nalivom je padala debela toča, ki je skoraj vse uničila. Uničeni so lepi vrtovi, polja in naši lepi vinogradi. Nevihta je trajala nad četrt ure. V Halozah skoraj ni hiše, kjer ne bi čul joka in vzdihovanja. Kako tudi ne bi jokal naš kmet, ko je videl, kako mu nevihta uničuje trud njegovega dela. Kolika je škoda, se danes še ne more oceniti. Oblasti se že sedaj naprošajo, da se zavzamejo za naš okraj in za naše ubogo ljudstvo, ki je že od nekdaj siromašno in je po tej hudi nevihti skoraj popolnoma obubožalo. Mestne ulice v Ptuju so bile popolnoma poplavljene, vrtovi pa so se izpremenili v cela jezera. Ulice so bile na mah pobeljene od toče, da se je zdelo, kakor da bi živeli v največji zimi. Tudi mnogo ptic je ubilo.

Tudi na Gorenjskem veliko opustošenje

Komenda, 27. julija. V nedeljo ob 15. je zdivjala silna nevihta tudi nad Komendo in bližnjo okolico. Padala je debela toča, ki je povzročila veliko škodo in je zlasti prizadela vasi Nasovo, Kapljovas in Podboršt. Ponekod je vse zbito in uničeno. Prizadete so zlasti vasice, ki ležo v hribih.

Razdejanje v Poljanski dolini

Poljane nad Škofjo Loko, 27. julija. Včeraj okrog 17. je nastala nad Poljanami in bližnjo okolico silna nevihta, med katero je padala kakor lešniki ali orehi in celo kakor jajca debela toča, da je bilo mahoma vse pobeljeno. Toča je popolnoma oklestila sadno drevje, opustošena so tudi polja in travniki. Danes poročajo, da so najbolj prizadeti Malenski vrh, Žetina in drugi kraji, ki jih poznamo iz Tavčarjevih povesti.

Angleška vprašanja

Anglija zahteva jasen odgovor — Italijansk. protipredlogi

London, 27. julija. d. Pododbor za nevmešavanje se je včeraj ob 16. sestal v zunanjem ministrstvu pod vodstvom lorda Plymoutha, da oficielno razpravlja o vprašalni poli angleške vlade državam, ki so pristale na nevmešavanje, da podajo svoje mnenje o angleškem kompromisnem načrtu.

V dobro informiranih krogih izjavljajo, da se angleška vprašanja tesno naslanjajo na angleški načrt in da v celoti ponavljajo že v njem objavljene točke v obliki vprašanj.

Prvo vprašanje je, če se vlada strinja z nadaljnjim pošiljanjem kontrolnih oficirjev na vse ladje, ki odhajajo v Španijo, in z zopetno uvedbo nadzorstva na kopnem.

Drugo vprašanje obravnava odpravo kontrole na morju, ki naj se izpremeni v kontrolo pristanišč.

Tretje vprašanje se glasi: Ali se strinjate s tem, da se v angleškem predlogu navedene osebe, ki niso španske narodnosti, umaknejo iz Španije in da se za izvedbo tega ukrepa ustanovijo posebni odbori?

Četrto vprašanje: Ali ste tudi pripravljeni praktično delati za izvedbo teh sklepov?

Peto vprašanje naj pojasni zadržanje vlad glede priznanja pravic vojskujočih se držav obeh strank v Španiji v okviru določb, ki jih določa angleški načrt.

Šesto vprašanje zahteva odgovor, ali so vlade pripravljene rešiti ta vprašanja po naslednjem redu:

a. Umaknitev kontrole na morju in uvedba nadzorstva pristanišč,

b. Ustanovitev odborov za ureditev vprašanja prostovoljcev.

c. Priznanje pravice vojujočih se držav.

Sedmo vprašanje se glasi: Ali naj se angleška vlada pooblasti, da se pogaja z obema strankama v Španiji glede vprašanja prostovoljcev in pravice priznanja vojujočih se držav.

Na včerajšnji seji pododbora za nevmešavanje je italijanski zastopnik poslanik Grandi predložil protivprašanja, ki so, kakor je izjavil, veren posnetek angleških. Poslanik Grandi zahteva, naj o njegovih vprašanjih v pododboru razpravljajo istočasno z angleškimi in naj ga pritegnejo k sodelovanju, češ, da je treba angleška vprašanja delno izpopolniti in zboljšati. Poslanik Grandi je tudi pripomnil, da bo italijanska vlada odgovorila na njegova vprašanja in je zato predlagal, naj tudi ostale vlade že danes odgovore nanje. Izjavil je tudi, da je italijanska vlada za umik prostovoljcev iz Španije.

Pododbor je sprejel angleško vprašalno polo in sklenil, da morajo vlade odgovoriti nanjo najkasneje do četrtka.

Odpor Kitajcev

Kitajci se ne bodo umaknili več niti za las — Zavrnjen japonski ultimat

Sanghaj, 27. julija. r. Reuter poroča iz Tiencina, da je poslal poveljnik japonske garnizije v Severni Kitajski Kacuki kitajskemu generalu Sungčehoanu ultimat, v katerem zahteva, da se 37. divizija umakne iz območja Lukočava do jutri opoldne, prav tako pa tudi iz Pekinga in bližnje okolice. Ultimat dalje zahteva, da se mora divizija umaknjti 90 milj južnozapadno od Pekinga prav do Paotingfua.

Tokio, 27. julija. r. Agencija Domei javlja iz Tiencina, da so bile poslane kitajske čete v Langfang in da je spričo tega nevarnost, da se konflikt razširi še večja. Japonska garnizija v Tiencinu je bila tudi ojačena. Pri spopadih in manjših praskah pri Langfangu so Japonci izgubili 10 mož.

Nanking, 27. julija. br. Agencija Reuter poroča: **Neizvestnosti, ki je vladala zadnje dni zaradi zadržanja nankinške vlade in maršala Čangkajška, je zdaj konec. Snoči je maršal Čangkajšek na vprašanje poveljnika 29. kitajske armije, ki se je prva zapletla v spore z Japonci, generala Suangcenjuana, odgovoril, naj njegove čete vzlic zahtevam Japoncev ostanejo tam, kjer so, in naj se niti za las ne umaknejo s svojih postojank. Po mnenju tujih opazovalcev, ki se mude v Nankingu, pomeni to sprejem vojne z Japonsko.**

Nanking, 26. julija. w. Vrhovni poveljnik 29. kitajske armade in predsednik sveta v Hopeju in Šalaju. sta sporočila centralni vladi, da sta dala 29. armadi nalog, naj se upre Japoncem.

Peking, 27. julija. br. Okoli Pekinga se razvijajo še vedno hude borbe. Kolikor se je doslej doznalo, je padlo v nedeljo in v ponedeljek dopoldne najmanj 500 Kitajcev. Japoncev pa najbrže ne dosti manj. Pri Kitajcih se opaža, da so zelo dobro oboroženi.

S španskih bojišč

Republikanska ojačenja pri Albaceti

Valencija, 27. julija. br. Vlada je poslala k Albaceti več brigad, ker je trenutno tam najnevarnejša točka, kjer bi utegnili uporniki predreti fronto in priti vladnim četam za hrbet.

Obstreljevanje Santandra

Santander, 27. julija. br. Nacionalistično topništvo je včeraj več ur bombardiralo utrdbe pred Santandrom. Pri bombardiranju so pomagala tudi mnoga letala in nacionalistične ladje, ki so utrpele velike izgube, obilo pa je tudi žrtev med civilnim prebivalstvom. Zadnje dni se opaža zopet večje izseljevanje beguncev iz okolice Santandra.

Zajeta ruska ladja

Gibraltar, 27. julija. br. Včeraj je neka Francova križarka zajela rusko ladjo, ki je vozila živež in orožje za madridsko vlado. Na ladji je bilo tudi več ruskih častnikov. Križarka je odvedla rusko trgovsko ladjo v pristanišče Ceuto.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Za poglobitev kolodvora

Živo zanimanje vse naše javnosti za načrt inž. Dimnika o rešitvi ljubljanskega železniškega problema

Ljubljana, 27. julija.

Snoči so povabili naši gospodarski krogi inž. **Stanka Dimnika**, da bi jim poljudno predaval o svojem načrtu, po katerem bi bilo ljubljansko železniško vprašanje idealno rešeno. Veliko dvorano Trgovskega doma so napolnili mnogoštevilni interesenti iz gospodarskih krogov, med poslušalci je pa bilo tudi mnogo drugega občinstva, zlasti iz ljubljanskih intelektualnih in kulturnih krogov ter iz vrst socialnih delavcev. Navzoč je bil tudi poslanec in minister n. r. g. Ivan Mohorič. Številno občinstvo je potrjevalo mnsico trditve inž. Dimnika, ki jo je izrekel ob koncu predavanja, da je načrt za poglobitev železnice imel v začetku med strokovnjaki in med laiki hude in mnoge nasprotnike, ko pa so od blizu spoznali bistvo načrta, so se navdušili zanj in je danes za načrt poglobitve večina iz vseh krogov.

Zakaj za poglobitev?

Predavatelja je predstavil podpredsednik Združenja trgovcev Roman Golob z ugotovitvijo, da se bodo slovenski gospodarski krogi vztrajno in energično borili za poglobitveni načrt projektanta inž. Dimnika. O bistvenih straneh poglobitvenega načrta smo že poročali, danes naj navedemo še nekaj argumentov, katere je inž. Dimnik iznesel in ki z vso nujnostjo zahtevajo samo poglobitev našega kolodvora za odpravo ljubljanske železniške mizerije.

Na nazorno narisanem profilu terena od Most do Tobačne tovarne je predavatelj pokazal kako se od Most sedanja proga dviga z vzponom okrog 3 promile do Tyrševe ceste. Od tu dalje pada proga do Tobačne tovarne. Vlaki, ki privozijo v območje ljubljanskega kolodvora, vozijo torej v klanec in morajo opraviti delo višine okrog 2 m. Izračunali so, da se zapravi zaradi tega vzpona en vlak premoga na leto. Zaradi dviganja terena v območju ljubljanskega kolodvora je poglobitev proge v tem območju najbolj naravna in idealna rešitev. Poglobljenje bi se začelo pri Mostah, izginil bi železniški nasip ob Zeleni jami in nova poglobljena proga bi tekla od Most vodoravno približno do Šmartinske ceste, kjer bi se dvignila z malenkostnim vzponom do Tivolija. Od tu naprej bi se proga dvigala z vzponom 6 promilov do naselbine Stan in dom, odkoder bi tekla zopet vodoravno naprej kakor sedaj. Od Most do naselbine Stan in dom je torej klanec, v katerega bi izkopali nekakšno dolgo korito, v katerem bi tekla proga. Z izkopom tega korita bi pridobili okrog 400.000 kub. m dobrega gramoza in peska.

Na drugem zemljevidu je predavatelj pokazal, da leži danes

težišče naseljenosti okrog kolodvora

Prav zaradi kolodvorske pregrade in proge se mesto ne širi danes v svetokriški in posavski okraj, ki je najbolj zdravo območje Ljubljane. Današnja železniška proga je močna ovira za razvoj Ljubljane proti severu in loči severni del od južnega dela Ljubljane. Znan je načrt arhitekta Plečnika, po katerem je severni del Ljubljane reguliran na ta način, da nekako odreže severno Ljubljano od južne in določa na severni strani nov del mesta, ki bi ne bil v organski zvezi s starim južnim delom. Severni in južni del vežeta po Plečnikovem načrtu samo dve glavni prometni žili, Tyrševa in Šmartinska cesta. Strokovnjaki imenujejo ti dve cesti prometno grlo, ki je zaradi čim dalje bolj se razvijajočega prometa zabasano. Ako bi se cestni promet v Ljubljani še povečal, bi bile razmere na teh dveh prometnih žilah nevzdržne. Že sedaj je promet po Tyrševi cesti zelo oviran zaradi železniške zatvornice, pred katero morajo potniki in vozniki tudi do pol ure čakati, kadar premikajo vlake. Danes je še čas, da preprečimo katastrofalno stanje, ki bi na teh prometnih žilah nastalo lahko že v bodočih desetih letih.

Za razvoj Ljubljane v najbolj zdrav severni del je sedanja železniška proga skrajno neugodna. Pomisliti moramo, da vodi do železnice z južnega dela mesta nič manj kakor 13 cest in ulic. Šmartinska cesta na primer vodi s podvozom preko proge, Tyrševa cesta na primer pa preko železniških zatvornic. Večine cest pa zaradi 1200 m dolge kolodvorske pregrade doslej ni bilo mogoče izpeljati v severni del mesta. Pregrada gorenjskega kolodvora, ki je dolga 1.100 m, pa odreže Šiško od bežigrajskega okraja.

Železniška uprava namerava

kurilnice glavnega kolodvora

premestiti na gorenjski kolodvor. S tem bi bila okužena dva zdrava okraja mesta Šiška in Bežigrad. Za vsakega laika je razumljivo, da je iz higienskih razlogov nujno potrebna premestitev kurilnice in raširjanje vlakov na prostor ob železnici med Mostami in Studencem, na tako zvane Dolge njive, kakor določa to poglobitveni načrt. Modern tovorni kolodvor naj bi se uredil ob današnji Zeleni jami. Glavna vetrovna smer v Ljubljani je jugozapad in že zaradi tega bi bilo docela nesmiselno namestiti kurilnice ob gorenjskem kolodvoru. Ves dim in prah bi veter odtod zanašal proti sredini Ljubljane. Poglobljena proga ne bi tekla v ozki soteski, temveč v koritu, ki bi imelo ob straneh terase in nasade. Le na nekaterih krajih, tako za Drenikovo vilo, za pravoslavno cerkvijo in za kopališčem Ilirije bi bili potrebni na eni strani oporni zidovi, ki bi bili dolgi do 30 m. S poglobitvijo bi bila tudi idealno rešena kanalizacija Šiške in priključitev Rožne doline ter Tivolija. Predavatelj je naštel še mnoge druge okolnosti, ki govore vse za poglobitveni načrt, in je s tehničnimi argumenti in stvarnimi podatki ovrgel vse očitke, ki so bili doslej izrečeni proti poglobitvenemu načrtu. Občinstvo ga je za pojasnila nagradilo z navdušenim aplavzom.

Univ. profesor inž. **Hrovat** je pojasnil, zakaj se je mestna občina odločila za ta načrt in zakaj je rešitev železniškega vprašanja s podvozi ali nadvozi neustrezna. Te dni bodo ustanovili širši akcijski odbor, ki se bo z vsemi silami zavzel za uresničitev poglobitvenega načrta. Predsednik Zbornice TOI Ivan **Jelačin** pa je s krepkimi besedami očrtal demontažno politiko, s pomočjo katere neke klike v centrumu že dolga leta omalovažujejo najnujnejše naše zahteve. Ožigosal je naravnost sabotažno delo nekaterih, s katerim onemogočujejo naš gospodarski, socialni in kulturni razmah. Govoril je iz srca in segel vsem poslušalcem do srca. Nekatere predsednikove izjave so bile pravcato razodetje za poslušalce. Ugotovil je tudi, da smo delno sami krivi, da ne dobimo tega, kar nam po vsej pravici gre. Sami moramo izbiti nekaterim predsodek, da smo hlapčevske nature, ki naj bodo zadovoljne tudi z milostno danimi drobtinicami.

Utonil v Savi

Ljubljana, 27. julija. Pekovski pomočnik Ivan Kaplan iz Most, je v soboto okrog 17. našel na obrežju Save pri Tomačevem sveženj obleke, ki je očividno pripadala nekemu kopalcu. Obleka je bila na mestu tudi še zvečer, kar je zbudilo slutnjo, da se je pripetila nesreča. Pobral je obleko ter jo odnesel v barako, kjer prodaja kruh, in našel v obleki legitimacijo, glasečo se na ime Franc Puc, nameščenec Mestne elektrarne, stanujoč v Ljubljani, Koritkova ulica štev. 26. Kaplan je obleko odnesel kasneje na stražnico v Mostah, odkoder so obvestili domače ter zvedeli, da je Puc odšel popoldne res na Savo, odkoder pa se ni vrnil. Nesrečnež je postal žrtev Save, ki je njegovo truplo najbrže odnesla s seboj. Pokojni Franc Puc je idrijski rojak, star 37 let. V Ljubljani je bival že dolga leta, kjer se je pridno udejstvoval tudi v društvenem življenju.

Polkovnik De la Roque ne bo tožil

Pariz, 27. julija. AA. V zvezi z novimi informacijami, ki so bile objavljene o delovanju polkov. De la Roquea, je bil v nedeljo v gradiču de la Mot blizu Saint Malmoa na paden direktor tednika »Socac« polkovnik Gjon. Napadli so ga pristaši polkovnika de la Rocquea. Gjon je že prej prejel več grozilnih pisem. Polkovnik de la Rocque pa se je včeraj mudil v Lyonu, kjer se je udeležil sestanka delegatov francoske socialne stranke. Izjavil je, da klevetnikov ne more tožiti zaradi nekih formalnosti v francoskem sodnem postopku. V bodoče svojim nasprotnikom nikakor ne bo nudil prilike za novo kampanjo. Zaradi tega tudi ne bo odgovoril na njihove klevete.

Tekme za Davisov pokal

London, 27. julija. d. V finalu za Davisov pokal je bila včeraj borba v doublu med ameriškim parom Mako-Budge in angleškim Tuckey-Milde. Američana sta zmagala v štirih setih 6:3, 7:5, 7:9 in 12:10. Američana sta bila znatno boljša in bi verjetno še lažje zmagala, če ne bi prišla Budgeju že takoj v začetku borbe močna žoga v oko, kar ga je zelo oviralo. Kljub temu je v drugem setu odlično igral in s tako silo, da je zlomil raket. Ker sta Američana zmagala v doublu, je verjetno, da bo končna zmaga pripadla Ameriki. Danes se odigrata še preostala singla, v katerih bo Amerika gotovo dobila točko. Častna trofeja, Davisov pokal bo šla torej letos po štirih letih zopet preko velike luže.

Borzna poročila.

Curih, 27. julija. Beograd 10. — Pariz 16.305, London 21.6775, New York — Bruselj 73.30, Milan 22,925, Amsterdam 240.40, Berlin 175,25, Dunaj 82.50, Praga 15.19, Varšava 82.70, Bukarešta 3,25.

Naša trgovinska politika

Delno izboljšanje — Pomen novih trgovinskih pogodb — Porast cen pridelkov

Ljubljana, 27. julija

Pri nas je splošni gospodarski napredek najtesneje zvezan z razvojem poljedelstva, ki je preživljalo zadnja leta izredno ostro krizo. Naši gospodarski strokovnjaki so imeli predvsem pred očmi, da pride do zboljšanja lahko samo, če se bo čim bolj povečal izvoz pridelkov in lesa.

V tem pogledu je bilo doseženih nekaj lepih uspehov; sklenjenih je bilo več trgovinskih pogodb z mnogimi državami in naša trgovinska bilanca je izkazala v zadnjih dveh letih 835 milijonov din aktive.

Kljub temu ne moremo biti preveliki optimisti. Aktiva se v glavnem nanaša na države, ki smo z njimi sklenili klirinške pogodbe, to se pravi, da bomo morali izvoz izravnati z uvozom. Na drugi strani pa je naša trgovinska bilanca z državami svobodnega plačilnega sistema pasivna. To pomeni, da moramo svoje dolgove plačati z devizami, naše terjatve pa so vezane s kliringom. V tem je treba iskati razlog, zakaj je vlada uvedla nadzor nad uvozom 36 vrst blaga (n. pr.: riž, kava, premog, volneno in bombaževinasto blago, radio, avtomobili itd.). S tem je bilo doseženo, da se je pasivni saldo zmanjšal za 80%.

ZA SVOBODNO MEDNARODNO TRGOVINO

Že nekaj časa se kaže stremljenje po osvoboditvi naše zunanje trgovine iz klirinškega sistema. Zato so bile tudi sklenjene trgovinske pogodbez Anglijo, Nizozemsko, Dansko in Švedsko na načelu svobodnega plačilnega sistema. S Francijo, Grčijo in Španijo pa smo se dogovorili o sistemu svobodnega odstotka, odnosno o mobiliziranju salda s kliriškimi čeki.

Zadnja leta je mednarodna trgovina zelo trpela zaradi uveljavljanja načela avtarkije ter izgradnje industrij v posameznih državah, ki žele biti neodvisne od drugih držav. Da je naša zunanja trgovina zopet lahko navezala normalne gospodarske zveze z drugimi državami ter da so bile odstranjene številne težave, je bilo treba revidirati številne pogodbe in skleniti nove. Naša država je sklenila v zadnjih letih 26 trgovinskih pogodb s 13 državami. Pri sklepanju teh pogodb so si predvsem prizadevali doseči čim boljše pogoje za izvoz pridelkov. Priznati je treba tudi, da je bilo storjeno precej za utrditev gospodarskih stikov med državami Male antante in Balkanske zveze. Gospodarski svet Male antante je imel v zadnjih dveh letih 5 sej, gospodarski svet Balkanske zveze pa tri, vendar pa bi se lahko v tem pogledu doseglo mnogo več. Z delovanjem gospodarskega sveta Male antante niso zlasti zadovolini nekateri gospodarski strokovnjaki v Sloveniji, pa tudi nekateri činitelji, ki delujejo za čim tesnejše gospodarsko zbližanje držav Male antante, so se že imeli priliko pritoževati. Od našega izvoza odpada na države Male antante in Balkanske zveze samo 20%.

NAŠA TRGOVINA MED NEMČIJO IN ITALIJO

Pri našem izvozu je na prvem mestu Nemčija, ki kupuje v balkanskih državah surovine za svojo industrijo. Zanimanje Nemčije za našo državo je tudi političnega, ne le gospodarskega značaja. Blago, ki ga kupuje naša država v Nemčiji, predvsem industrijske izdelke, plačuje s surovinami ter pridelki; le tako je mogoče izravnati saldo v korist naše države. Nemško-jugoslovenski odbor, ki je bil ustanovljen s pogodbo 1. maja 1934, se je sestal lani dvakrat. Tudi letos vodi razgovore o ureditvi plačevanja. Z vzdrževanjem gospodarskih stikov z Nemčijo so težave, ki zbujajo pogosto proteste med našimi gospodarskimi krogi. Velika nezadovoljnost zlasti vlada zaradi nestalnosti tečaja marke. Da bi bilo olajšano plačevanje, je uveden sistem svobodne trgovine s kliriškimi čeki. Slaba stran tega sistema je nestalnost tečaja, toda na drugi strani je odstranjena nevarnos, da saldo naraste.

Zaradi sankcij je zunanja trgovina z Italijo silno trpela, kar kaže pač dovolj jasno že to, da je vrednost izvoza lani znašala le 137 milijonov din, med tem ko je l. 1935 dosegla celo 797 milijonov din! To se pravi, da je pred sankcijami odpadlo na Italijo 20% našega izvoza, med sankcijami se je pa izvoz v Italijo zmanjšal na 3%! Lani septembra je bila sklenjena med našo državo in Italijo pogodba o plačevanju. Letos marca je bila ta pogodba še dopolnjena s trgovinskim sporazumom. Upanje je, da si bomo pridobili zopet izgubljeni trg za naše blago v Italiji in da se bomo otresli odvisnosti od nemškega trga.

Decembra je bila sklenjena trgovinska pogodba s Francijo; Blumova vlada nam je dovolila znatne popuste. Francija se je obvezala kupovati našo pšenico po cenah nad svetovno pariteto in da bo zvečine plačala z devizami. Razen tega je francoska vlada odobrila tudi preferenčne kontingente za koruzo in les, kakor tudi olajšave za nekatere druge vrste blaga. Jasno je, da je Francija hotela pri tem dokazati, kako mnogo ji je na tem, da bi bili politični odnosi z zaveznikom čim boljši. S tem je bil tudi izpodbit argument, ki se ga nekateri zelo radi poslužujejo, da med nami in Francijo ni nobenih gospodarskih zvez.

Nekatere države so hotele čim bolj navezati našo državo nase posredno s trgovinskimi pogodbami, zato so bile dosežene precej visoke cene za naše pridelke, kar je v korist našega poljedelstva. Kljub temu pa še nismo prestali krize, zlasti še, ker so se zadnje čase (od jesni doslej) zopet znatno podražili industrijski izdelki. Med cenami pridelkov in industrijskih izdelkov še vedno ni pravega razmerja, odnosno nasprotje je celo čedalje večje.

Navodila za obiskovalce Mariborskega tedna

Generalna direkcija državnih železnic je odobrila polovično voznino obiskovalcem VI. Mariborskega tedna, ki bo od 31. julija do 8. avgusta. Ta popust velja za prihod od 29. julija do 8. avgusta, za povratek pa od 31. julija do 10. avgusta. Obiskovalci Mariborskega tedna, ki hočejo imeti ugodnost polovične voznine, morajo kupiti na odhodni postaji ali »Putniku« cel direkten vozni listek do Maribora in železniško legitimacijo K-13. Vozni listek se ob prihodu v Maribor ne sme oddati, ker velja obenem z železniško legitimacijo, na kateri se potrdi obisk Mariborskega tedna, za brezplačen povratek do odhodne postaje.

Vstopnice za zunanje obiskovalce. Za obiskovalce, ki plačajo za vozni listek do Din 15, se potrjuje železniška legitimacija na podlagi navadne dnevne vstopnice za Din 5.—; za vozni listek do 25 din na podlagi vstopnice za 10 Din, ki velja za 2 dnevna in 2 večerna obiska; za vozni listek do 60 Din na podlagi vstopnice za 15 Din, ki velja za 3 dnevne in 3 večerne obiske, ter končno za vozni listek nad 60 Din na podlagi vstopnice za 25 Din, ki velja za 6 dnevnih in 6 večernih obiskov. Te vstopnice se glasijo na ime in so neprenosljive.

Zunanje obiskovalce opozarjamo na stanovanjski urad Mariborskega tedna, ki bo posloval dan in noč pri vseh vlakih na novem peronu glavnega kolodvora v poslovalnici »Putnika«, tel. 26-69.

Vstopnice za Mariborčane in vse, ki se ne poslužujejo polovične voznine, stanejo: enkratni dnevni obisk 5 Din, enkratni večerni obisk 3 Din, za otroke, dijake s šolsko legitimacijo in vojake 2 Din za en dnevni ali večerni obisk. Stalne vstopnice, ki veljajo za 10 dnevnih in 10 večernih obiskov, stanejo 25 Din.

Razstave na Mariborskem tednu bodo odprte vsak dan od 7.30 do 19., zabavni prostori pa do 24. oziroma do 2. ponoči.

Vse informacije dajeta razstavni urad Mariborskega tedna na razstavišču, tel. 23-87, in »Putnik«, Aleksandrova 35, tel. 21-22 in 21-29.

Koroški pevci na Mariborskem tednu. Uprava Mariborskega tedna je povabila za sodelovanje na VI. Mariborskem tednu tudi odlični vokalni oktet koroških Slovencev iz pliberškega okrožja. Vrli pevci, ki s slovensko narodno pesmijo utrjujejo narodno zavest koroških Slovencev in gojijo ljubezen do slovenske besede in pesmi, bodo zapeli več pesmi v soboto 7. avgusta med promenadnim koncertom. Nastop pevskega okteta iz Pliberka na Koroškem bo gotovo velika posebnost letošnjega Mariborskega tedna, ki bo imel poleg drugega tudi izrazit kulturni značaj. Zato opozarjamo vse obiskovalce Mariborskega tedna na edinstveni vokalni koncert naših vrlih koroških Slovencev.

Pisarna Mariborskega tedna na razstavišču. Javnost opozarjamo, da posluje pisarna Mariborskega tedna v običajnih prostorih na razstavišču Mariborskega tedna. Vsi interesenti se morejo poslužiti tudi telefona št. 23-87. Prijave stanovanj sprejema do 29. t. m. pisarna Mariborskega tedna na razstavišču v Razlagovi ulici.

Defile avtobusov in motornih vozil mestnih podjetij. Znano je, da so se mariborska mestna podjetja v zadnjih letih razvila do izredno visoke stopnje in predstavljajo najmodernejše urejena podjetja v državi sploh. Mestna podjetja so se odločila, da pokažejo za letošnji VI. Mariborski teden razvoj avtobusnega prometa in motorizacijo podjetij. Zato bodo priredila 5. avgusta ob 21. zvečer po mariborskih ulicah defile vseh mariborskih avtobusov, traktorjev in drugih motornih vozil, ki jih bo v zanimivi in originalni povorki nad 28. Defile avtobusov bo šel iz Plinarniške ulice na Aleksandrovo cesto, Trg Svobode, Gregorčičevo ulico, Gledališko ulico, na Stolni trg, Glavni trg, Vetrinjsko ulico, Aleksandrovo cesto, Meljsko cesto in nazaj v Plinarniško ulico.

Premiera »Sna kresne noči«. Za premiero »Sna kresne noči«, ki bo v soboto zvečer v mestnem parku, vlada med obiskovalci VI. Mariborskega tedna izredno zanimanje. Režiser g. Kosič je izbral v parku izredno lep prostor, ki je že preurejen za slavnostno Shakespearejevo igro in grade tam tudi veliko tribuno za 1000 gledalcev. Prodaja vstopnic je v Jadranski straži, Maribor, Gregorčičeva ulica 26, telefon 29-70. Iz Ljubljane sta že prispela prvaka ljubljanske drame Slavko Jan in Vida Juvanova, ki bosta igrala v »Snu kresne noči« glavni vlogi. Reprize so določene za 1., 4., 5., 7. in 8. avgusta.

Beležnica

KOLEDAR

Danes, Torek 27. julija, katoličani: Pantaleon, Dušan.

DANAŠNJE PRIREDITVE

KINO IDEAL: Medeni tedni.
KINO UNION: Tovariš č.
KINO ŠIŠKA: Viva Villa.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: M. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9. Ramor, Miklošičeva cesta 20, Gartus, Moste — Zaloška cesta.

Stafetni tek okrog Jesenic

Krasna zmaga Bratstva

Jesenice, 27. julija.

V nedeljo se je vršil tradicionalni stafetni tek 10 krat 300 m okoli Jesenic v priredbi ASK Gorenca. Start je bil ob 8. uri pred pošto, kjer je bil tudi cilj, proga je pa vodila od kolodvora po Gosposvetski cesti do hotela pošte, od tam pa čez železniški most po Stari Savi z obratom pred glavno pisarno KID, po Prosvetni in Prešernovi cesti na cilj. Tekmovali sta dve stafeti eno je postavil ASK Gorenjec, drugo pa SK Bratstvo. Favorit je bil Gorenjec, ki ima v svojih vrstah tudi dva nadarjena tekača Natlačena in Klinarja in čegar ekipa je imela za seboj izdaten trening. V taboru, naklonjenemu ASK Gorenjcu, so z gotovostjo računali na zmago svojih fantov in zato je bilo razočaranje, ko je Bratstvo tako prepričevalno zmagalo, tem večje.

Že prvi tekač Bratstva, Prybil, je prinesel okoli 20 m naskoka, ki so ga ostali člani stafete polagoma povečali na 50 m. Finalist Koritnik je pasiral cilj v 6:41. Zmaga Bratstva je bila na Jesenicah z velikim navdušenjem pa tudi z zadoščenjem sprejeta, saj so nasprotniki agilni klub vedno podcenjevali. Bratstvo si je za letos priborilo prehodni pokal.

Kupujte domače blago!

Iz Maribora

— **Zaprte ulice.** Zaradi prireditve Mariborskega tedna bosta v času od 26. julija do 10. avgusta zaprti za vsak promet spodnja Prešernova ulica in Razlagova ulica od Jugoslovenskega trga do Cankarjeve ulice.

— **Iz policijske službe.** Za konceptnega praktikanta pri predstojništvu mestne policije v Mariboru je imenovan diplomirani jurist Kazimir Kukovič. V istem svojstvu je imenovan pri ljubljanski policiji diplomirani jurist Josip Zajec iz Maribora.

— **Izropana trafika.** Od Sv. Petra pod Sv. gorami nam sporočajo, da so v noči na nedeljo še neizsledeni vlomilci izropali trafiko vdove vojnega invalida Frančiške Stiasny. Trafikantki so odnesli vso zalogo tobačnih izdelkov, kolkov in znamk, tako da je oškodovana za preko 5.000 din. Mariborčani se opozarjajo, da ne kupujejo sumljivega blaga, ker je verjetno, da bodo vlomilci hoteli vnovčiti plen v Mariboru kamor pelje sled.

— **Avstrijski avtobus povozil kolesarja.** Preteklo nedeljo opoldne je pripeljal iz Avstrije velik avtobus. V Košakih mu je nasproti privozil na kolesu 24letni zidar Anton Kristan, ki se ni mogel več izogniti avtobusu. Obležal je pod kolesi z veliko rano na glavi in zlomljeno levo nogo. Na pomoč so poklicali mariborske reševalce, ki so ga nezavestnega prepeljali v tukajšnjo bolnico. Krivdo bo ugotovilo sodišče.

— **Napad v Pekrah.** Ko se je v nedeljo pozno zvečer vračala neka družba iz Peker v Maribor, jih je na samotni poti napadla tolpa štirih pijancev. Dočim se je drugim posrečilo pobegniti, sta obležala v krvi 52letni kurjač državnih železnic Gajzer Ivan iz Studencev in njegov 24letni sin Ivan. Oba sta dobila od neznanih napadalcev več zabodljajev in so rane zelo nevarne. Eden izmed napadalcev je na pozorišču krvavega dogodka pozabil klobuk, ki bo morda dobro služil preiskavi, katero vodijo študenški orožniki.

— **Ni dobro za tujski promet.** V Košakih je vsako nedeljo zvečer na cesti mnogo pijancev, ki se vračajo iz gostiln in vinotočev. Ta cesta je zelo prometna, ker se po njej vračajo izletniki z avtomobili in motornimi kolesi v Avstrijo. Pijanci so v nedeljo zvečer s kamenji obmetavali neko avstrijsko limuzino in ranili nekega izletnika, kar gotovo ni dobro za razvoj tujskega prometa. Treba bo poskrbeti za red!

Iz Celja

—c **Vse nabornike** opozarja mestno poglavarstvo v Celju, da se javijo k naboru točno ob času, ki je naveden na pozivu. Nadalje naj prinesejo s seboj vojaške knjižice očeta in starejših bratov. Dijaki naj prinesejo zadnje šolsko izpričevalo. Vsi naborniki naj se držijo točno predpisov, ki so na pozivih, ker si bodo s tem prihranili pozneje mnogo stroškov.

—c **Umrl je** v nedeljo v Vrvarski ulici štev. 1 v visoki starosti 82 let upokojeni sluga celjske meščanske šole g. Vinko Graselli. Istega dne je umrla na Zg. Hudinji pri Celju 25-letna delavka Roza Krajnčeva, roj. Pilihova.

—c **Žalna liturgija s parastosom za pokojnega patriarha Varnavo** bo v četrtek 29. t. m. v pravoslavni cerkvi sv. Save v Celju. Žalna liturgija se bo začela ob 8., parastos pa ob 9. dopoldne.

—c **Žrtve napadalcev.** V nedeljo je neki posestnik pri cerkvi na Prevorju pri Pilštanju v prepiru napadel 17-letnega posestnikovega sina Antona Poljšaka iz iste vasi in ga zabodel z nožem v hrbet. Istega dne sta dva bosanska delavca v Rogatcu napadla 27-letnega gozdnega delavca Ivana Barača iz Rogatca in ga z nožem močno poškodovala po desni strani hrbta. V četrtek je Matevž Jan v Podkraju pri Radečah napadel 20-letnega posestnikovega sina Rudolfa Simončiča iz Podkraja ter ga zabodel z nožem v trebuh in desno roko. Ko je priskočil Simončičev 23-letni brat Franc svojemu bratu na pomoč, je Jan napadel tudi njega ter mu zasadil nož v levo ramo in stegno. Poškodovance so oddali v celjsko bolnico.

—c **Nesreča ne počiva.** Ko je nesla 13-letna posestnikova hčerka Franja Ažmanova v Letušu v soboto gnojne vile na ramenu, so ji padle vile na desno nogo in ji močno poškodovale peto. Pred dnevi si je triletni kočarjev sinček Gustav Jutriša iz Gornjega Brezna pri Humu ob Sotli pri padcu nalomil levo roko v zapestju. V nedeljo je padla 32-letna delavčeva žena Alojzija Stebernakova z Ostrožnega pri Celju po stopnicah in si zlomila levo roko. Ko se je peljal 25-letni lesni manipulant Franc Gradišnik iz Ljubljane v soboto zvečer s kolesom po cesti pri Rimskih toplicah, je zadel v njega neki motociklist, ki je vozil brez luči. Gradišnik je odletel s kolesa ter se močno poškodoval po levi roki in nogi. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

SOKOL

Sokol Zidani most. Priprave za društveni javni nastop so v polnem teku. Dela se živo, intenzivno in z vso voljo, ki jo ima lahko samo Sokol na podlagi Tyrševih idej! Oddelki so že vsi pripravljeni in nad vse nestrpni v enotni želji pokazati sadove svojega dela. Dne 1. avgusta bodo ob 8. zjutraj tekme v odbojki trboveljskega okrožja, ob 11. tekme na Savi v plavanju na dolžino 2 km, popoldne ob 15. pa javni telovadni nastop. Za ves trud vložen v delo za čim popolnejšo in lepo izvedbo nastopa želi društvo, da ga občinstvo od blizu in daleč gmotno podpre, saj je ves dobiček namenjen izključno samo za zidavo in sanacijo doma. Bratje in sestre! Zavedajte se ogromnega pomena idejne ter moralne zmage našega sokolstva, zato podprite tudi najmanjše edinice v našem sestavu. V nedeljo 1. avgusta vsi v Zidani most, zveze so ugodne. Na svidenje!

DOKAZ ZDRAVE PAMETI

— Predno sem vzela tebe, sem imela najmanj deset snubačev in vsi so bili pametnejši od tebe.

— Da, saj baš s tem so dokazali, da so pametnejši, ker te ni noben hotel.

DUH IN MEDIJ

— Kdo si duh? vpraša medij na spiritistični seanci.

— Jaz sem, — odgovori duh. — Toda s kakšno pravico me tikaš, mar sva pasla skupaj krave?

Za varstvo gozdne prirode

Potrebna bi bila večja pozornost našim naravnim lepotam, predvsem pa pouk med najširšimi sloji

Ljubljana, 27. julija

V Sloveniji imamo skupno okrog 139.000 gozdnih posestev. Naši mali in srednji posestniki pa nimajo veliko smisla za ohranitev posebnosti ter znamenitosti v gozdovih, ker jim premoženjsko stanje ne dopušča potrebnih žrtev. Nekateri veleposestniki so posvečali svoj čas ohranitvi redkih in tipičnih gozdnih objektov mnogo pozornosti. Pred 40 leti so v gozdovih graščine Soteska na Dolenjskem in v Kočevju prostovoljno izročili posamezne površine, na katerih ima ostati pragozd nedotaknjen. Te površine, ki so porazdeljene po posameznih revirjih, obsegajo skupno nad 300 ha in so meje zaznamovane. Poleg tega je v gozdovih teh dveh graščin zaznamovanih več »spominskih dreves«, ki jih ne bodo posekali, čeprav so dorasla. Taka spominska drevesa so tudi na Gorjancih ter drugod. V gozdovih graščine Fale ob Lobnici na Pohorju se enako nahaja pragozd. Upati je, da se bo tam moglo ohraniti vsaj 20 ha tega pragozda, ki je na veliki strmini in je v njem po večini bukovje. V gozdovih na Plenšaku v škofjeloškem okraju je bilo včasih kras gozdov tisa, ki je bila nekoč zelo razširjeno drevo. Zadnja leta pa se opaža, da tisa čim dalje bolj izginja.

Znamenita za nekatere predele naših gozdov so gorska barja z izrazito gozdno floro kakor rušjem, pritlikovo smreko, slečem, i. t. d., ki jih imajo na Pokljuki, na Jelovci, nadalje blizu Klopnega vrha na Pohorju, pri šentlovrenskih jezerih in pri ribniškem jezeru.

V dravski banovini je nekaj znamenitih parkov, ki so znani po svojem starem, deloma ekzotičnem gozdnem drevju. Omeniti je gozdni park za Mokriško graščino, nadalje park pred samostanom usmiljenih sester v Hotemežah pri Radečah. V okolici Sedmerih jezer pod Triglavom je leta 1923 pridobilo Muzejsko društvo v Ljubljani od Kranjskega verskega zaklada v najem jako obsežen prostor, z namenom, da ga ohrani kot alpski prirodni park.

Poseben zakon ščiti pri nas redke rastline, vendar se velikokrat greši proti njemu. Med zaščitenimi rastlinami so v prvi vrsti murka, lepi čevelje, Blagajev volčin, dišeči volčin, košutnik, planika, božje drevce itd. Napram nekaterim so morali zaradi preziranja zakona ostro nastopiti, treba pa bo nadaljevati i v bodoče s poukom in svarili.

Po izvestju Prirodoslovnega društva v Ljubljani trgajo in izkoriščajo ljudje tudi druge doslej nezaščitene rastline. Med temi je obilo koristnih, zlasti zdravilnih. Nabiralci in trgovci ne gledajo v prihodnost in preti mnogim rastlinam zaradi neomejenega trebljenja uničenje.

S posebno banovinsko uredbo je pri nas zaščitenih okrog 109 vrst ptic pevk in takih, ki so koristne za kmetijsko in gozdno gospodarstvo. Enaka uredba je obnovila tudi zaščito nekaterih redkih živali. Na novo je zaščiten medved v okrajih Kočevje, Črnomelj, Novo mesto, Logatec in Ljubljana. Glede medveda je, kjer se pač pojavi mnogo odškodninskih zahtev in mora nastalo škodo plačati oškodovancem banovinski lovski sklad, Kozorogov je v okraju Sv. Ane pod Ljubeljem nekaj čez 50. V nekaterih krajih se je naselil gams, kjer ga prej ni bilo. Tudi kotorna se je naselila v Polhovgrajskih hribih in logaškem okraju, kjer je prej niso videli.

Mnogo je v naših gozdovih prirodne lepote, pogrešamo pa predvsem splošnega državnega okvirnega zakona o varstvu prirode in historičnih spomenikov. Tak zakon bi imel rešiti posebne pravne odnošaje na gotovem zemljišču, n. pr. plačilo odškodnine lastnikom gozdov in zemljišč, ki bi bili omejeni v izkoriščanju, in uporabljanju pravic na zemljišču. Glede na različne značaje pokrajin bi bilo treba potem prenesti pristojnost za posebne ukrepe v obsegu okvirnega zakona, na podrejena oblastva.

Srnjak begun sredi Litije

Zanimiv nedeljski pripetljaj, ko je ranjeni srnjak brez zadnje noge trikrat preplaval Savo in so ga naposled le ustrelili

Litija, 26. julija.

Včerajšnjo nedeljsko dopoldne smo imeli pri nas zanimivo senzacijo.

Okrog pol 9. dopoldne, ko so ljudje ravno odhajali po pošto v Gradec, se je začul s Save, kjer so se kopali prvi zgodnji plavači: »Srnjak, srnjak!... S Sitarjevca beži srnjak...«

Res, ugledali smo krasno žival, ki se je spuščala po strmem bregu s Sitarjevca navzdol proti reki. Žival je obstala pri vodi. Skupina fantičev, ki je pritekla za njo, jo je preplašila in je žival planila v valove, ki jih je v elegantnem zamahu rezala. Borila se je krepko s strujo in jo premagala. Očividno je bila močno preplašena, da ni opazila na kraju levega brega, kamor se je namenila, skupine radovednežev. Vsak hip je bilo gledalcev več. Na klice mladine, da plava čez reko srnjak, je prihitel tudi eden izmed lovcev, stanujočih blizu Save in ga pričakoval z nabito puško. Ko je hotel srnjak planiti iz vode, so planili nanj mladeniči, žival pa se je prestrašila in je zopet skočila v vodo. V tem trenutku je nameril lovec svojo puško, strel je odjeknil, krogla pa očividno ni zadela... Preganjani srnjak se je obrnil zopet proti desnemu bregu. Tok ga je sicer zanašal pod most, na peščinah sredi Save pa si je žival za trenutek odpočila. Bil je krasen prizor, ko je plemenita žival obstala na peščini. Bila je res lepa divjačina in slika stasite živali sredi Save nepozabna!

Elegatno se je zopet pognala v valove in se je krepko borila z valovi celo v škofovem tolmunu pod Lebingerjevo hišo, kjer je tok najjačji. Ko je planila žival na breg, so jo mnogi skušali prijeti, srnjak pa se jim je krepko ubranil, tekel je nekaj časa ob bregu, nato pa je videč, da je obdan od sovražnikov in mu pobeg ne bo mogoč, ponovno planil nazaj v savske valove. Nekaj pobalinov se je ob tej priliki spozabilo, da so pričeli metati v srnjaka kamenje. Zbudili so ogorčenje pri vsej stoglavi množici, ki se je medtem nabrala na mostu in obeh bregovih. Roke s kamenji so se povesile in žival je v miru prečkala reko proti levemu bregu v smeri proti Stavbam.

Medtem so dobili zasledovalci zopet dovolj časa, da so v čolnih odrinili po vodi in začeli žival zasledovati. Tudi plavači so hiteli za preganjano ubožico. Ko je dospel zasledovani srnjak v bližino predilniških stavb, je stala na bregu velika množica opazovalcev. Medtem se je pomaknil nižje ob toku, kjer je nameravala žival pristati, tudi lovec. Ko je dospel srnjak tik brega je počila puška in srnjak je bil rešen — trpljenja. Plavači so skočili v vodo in ga potegnili na suho.

Ubogi živali je manjkala desna zadnja noga pod kolenom. Kakor so povedali potem oni, ki so jo zagledali, ko je pritekla s Sitarjevca in planila v vodo, je pribežala do Save že z odbito nogo. Po vsej verjetnosti je »piršal« na srnjaka neroden lovec ki je zadel žival v zadnjo nogo in jo odbil. Ranjeni srnjak je odbrzel k Savi, da bi si olajšal bolečine z vodo, pa so ga preganjalci napodili v vodo, nakar je moral trikrat plavati od enega brega do drugega.

Prizor, ko so preganjali ranjenega srnjaka, je bil napet kakor v filmu. Pri nas sredi Litije še niso preganjali srnjaka, lovcem pa se je že večkrat skušal rešiti s pobegom preko Save. Taki prizori so kaj pogosti v Maljaku pri Ponovičah ali pa v Gostinci blizu železniške postaje Laze. Naš srnjak, ki smo mu bili priča, kako se je boril s preganjalci in z valovi, je bil vsekakor redek junak, saj je preplaval trikrat Savo celo z odbito nogo. Prizori, ki smo jim bili priča, pa dajejo mnogo pobud za razmišljanje.

Drzen rop pri Višnji gori

Višnja gora, 26. julija

V noči od sobote na nedeljo je bilo vlomljeno pri posestniku Gnidi na Mlakah pri Višnji gori. Vlomilci so bili štirje. Na oknu v kuhinji so izrezali šipo in odprli potem okno. Trije so zlezli skozenj, četrti pa je ostal zunaj s kolom na straži. Prišli so v hišo, kjer je spala gospodinja. Gospodar je ležal slučajno na podu zaradi vročine v hiši, ker so pekli tisti dan kruh. Vlomilci so posvetili z električno baterijo. Gospodinjo je luč takoj zbudila in si ni mogla v začetku predstavljati, kaj naj pomeni. Mislila je, da so morda kaki fantje-vasovalci, toda sapa ji je zaslala, ko sta stopila dva k postelji in namerila vanjo eden samokres, drugi pa gnojne vile. Ni si še opomogla od strahu, ko je neznanec zahteval: »Daj novac!« Gospodinja je zaklicala dekle, ki je spala v sosedni sobi z domačo hčerko, dekla se pa ni upala oglasiti, pač pa je začela punčka jokati. Vlomilec je pritisnil gospodinjo z vilami v bok, ji vrgel odejo preko glave, da bi ne kričala in ponovil: »Daj novac!« Gospodinja je uvidela, da se jih ne bo mogoče odkrižati, zato je rekla: »Denar je v kamri pod škafom.« Dva sta odšla tja in na navedenem mestu dobila 10 dinarjev. Prebrskala sta vse in vzela še žepno uro. V hiši na mizi sta bili nedeljski obleki gospodarja in sina, ki ju je gospodinja pripravila zvečer za rano mašo. To obleko so vlomilci vso premetali in preiskali ter odnesli obema žepni uri, dočim so obleko pustili. Šlo jim je očividno za denar in dragocenosti, ki se lahko spravijo. V tem se je posrečilo punčki zlezti skozi okno, v katerem so bili železni križi. Ko je prišla na prosto, jo je vlomilec, ki je stražil zunaj, udaril s kolom. deklica pa je zbežala in klicala očeta. Oče je planil s poda in je samo še videl, kako so neznanci poskakali skozi okno in izginili v bližnjem gozdu. Sreča v nesreči je bila, da je imel Gnida ves denar v postelji, v kateri je ležala žena in ga vlomilci niso našli.

Vest o vlomu se je z bliskovito nagljico razširila po okolici, kajti po svoji drznosti presega vse dosedanje. Gnidova pripoveduje, da so bili vlomilci veliki, suhi možje in da so govorili hrvatsko. Ljudje sumijo, da so bili morda Dalmatinci, ki so nedavno hodili mimo. Zadevo raziskujejo višnjegorski orožniki.

Izpod sita

Gospod urednik! Vaše sito dobiva vedno večje luknje. Včasih ste imeli poleg sita tudi rešeto in niste storili prav, ko ste obdržali samo sito. Zdaj bi rabili poleg rešeta še reto, tisto ribniško z največjimi luknjami. Morda bi imeli z njo več sreče, kakor jo imate s sitom, ki ima mnogo premajhne luknjice za naše velike oči. To samo mimogrede, da boste lažje razumeli zgodbo, ki vam jo hočem danes povedati.

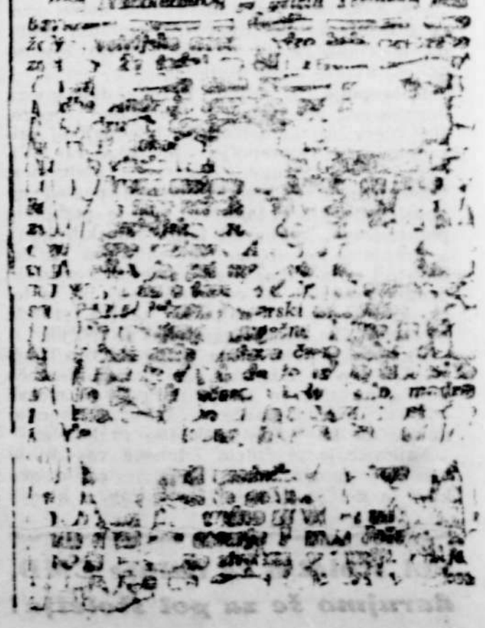

Prekrasno filmsko delo v stilu nepozabnih filmov »Bele sence« in »Poganske pesmi«. Najlepši posnetki rajsko lepih pokrajin. Kvaren vpliv civilizacije na otočane Južnega morja.

Poslednji pogan

V kinu Matici od jutri dalje zopet redne predstave ob 19.15 in 21.15 uri.

Sodelujejo sami domačini. V gl. vlogah lepa MALA in LOTUS.

DNEVNE VESTI

— **Ček za 50 dolarjev ukraden na Bledu.** Ljubljanska policija je prejela obvestilo, da je bil gostu Ferdinandu Ledickemu iz kabine v kopališču na Bledu ukraden ameriški ček za 50 dolarjev.

— **Nesreča ne počiva.** Ključavničarja drž. železnic Alojzija Pirca, stanujočega v Kamniški ulici 9, je včeraj popoldne povozil v Šmartnem ob Savi neznan motociklist. Pri padcu si je Pirc zlomil levo ključnico in levo nogo ter se povrhu še hudo poškodoval po obrazu. — Utokojenka tobačne tovarne Francka Tavčarjeva, stanujoča na Tržaški cesti, je postala snoči žrtev neznanega avtomobilista, ki jo je podrl. Zlomila si je levo roko. — Strojnikov sin Jože Jakom iz Predoselj p. Kranju je včeraj padel po stopnicah in si zlomil levo roko. — Hišnika Antona Slaparja stanujočega na Sv. Petra nasipu št. 15, je včeraj podrl na cesti blizu Kamnika neki kolesar. Slapar se je potolkel po obrazu in si poškodoval levo roko ter nogo. — Krojaški mojster Franc Ahčin iz Domžal je včeraj padel s kolesa in se hudo potolkel po glavi. — Petletni Rajko Friškovec stanujoč v Detelovi ulici št. 10, je snoči padel s podstrešja in se pobil po glavi in po životu. — Pekova soproga Marija Rosina iz Zagorja ob Savi je vračajoč se z izleta na Sv. Planino, tako nesrečno padla, da si je zlomila levo nogo. — Dninar Stanislav Bizjak iz Zadobrove je padel pri kalinanju in si zlomil levo nogo. — Natakarica Slavica Letinovi, zaposleni v Društveni ulici 13 v Mostah, je eksplodirala v roki sifonska steklenica in so ji stekleni drobci odleteli v obraz. — Steklenica ji je obrezala tudi desno roko. — Petletna Kovačeva hčerka Ivana Setnikar iz Dragomera je padla doma s postelje ter si zlomila levo ključnico. — Delavec Anton Vrhovnik iz Tunjic pa je padel v Mengšu s strehe in se poškodoval po glavi in po životu.

KINO UNION
Tel. 22-21
Film iz življenja ruskih beguncev v Parizu
TOVARIŠČ
Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri.

— **Tri žrtve Save pri Zagrebu.** Včeraj smo poročali, da sta pri kopanju v Savi pri Zagrebu utonila dva neznana mladeniča. V teku včerajšnjega dne so ugotovili njuno identiteto. Eden je mestni ključavničar Franjo Novosel, drugi pa 28letni čevljarski pomočnik Josip Peter od Male Nedelje. — V Savi je včeraj utonil še tretji kopalec, čegar identitete še niso ugotovili.

— **Žrtev ljubosumnosti.** V vasi Bočevci, občina Stenjevac pri Zagrebu živita zakonca Zlatko in Barica Plehan. Žena je zelo lepa in mož je silno ljubosumen na njo. V nedeljo zvečer sta bila zakonca v neki gostilni, kjer je bil tudi 22letni Jure Kuharič. Ta je bil zelo prijazen z Barico, kar je šlo Zlatku na živce. Nenadoma je mož zagrabil ženo in jo začel pretepati, nato pa jo vrgel ob tla. Žena je klicala na pomoč. Kuharič jo je hotel braniti, tedaj pa je Plehan nenadoma potegnil iz žepa samokres in mladeniča ustrelil v srce. Kuharič je bil takoj mrtev, ubijalca pa so aretirali.

— **Ogromen požar v Daruvaru.** V nedeljo zjutraj je izbruhnil v veletrgovini kolonialnega blaga Industrija d. d. v Daruvaru velik požar, ki se je naglo razširil na bližnja skladišča, kjer je bilo nakopičeno ogromno blaga. Gasilci so bili brez moči. Gorelo je ves dan in je škode okrog 3 milijone dinarjev.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo oblačno vreme z nevihtami. Včeraj je deževalo v Ljubljani in Zagrebu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 35, v Zagrebu 27, v Ljubljani 25.2. Iz drugih krajev ni poročil o stanju temperature. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762.4, temperatura je znašala 15.

Iz Ljubljane

—lj **Anketa o minimalnih mezdah.** Dopoldne je bila na banski upravi druga anketa o banovi naredbi, ki bo določala, kako je treba uporabljati novo ministrovo uredbo o minimalnih mezdah in kakšna bo minimalna mezda v naši banovini. Pred tednom je ban izdelal osnutek te naredbe in o njem so razpravljali na banski upravi zastopniki delavstva in delodajalcev, vendar pa tedaj niso prišli do zaključka in se danes anketa nadaljuje. Delavske strokovne organizacije so se zedinile na enoten predlog. Na anketi so bile zastopane vse centrale strokovnih delavskih organizacij in sicer Strokovna komisija, Narodna strokovna zveza in Zveza združenih delavcev. Vsaka organizacija je poslala na razpravo po dva delegata. Razen tega sta prisostvovala razpravi tudi dva delegata Delavske zbornice. Delodajalci so bili zastopani v enakem razmerju. Delavstvo je zahtevalo, naj bo osnovna minimalna mezda 3 Din na uro za nekvalificirane delavce in naj naredba določa mezde po kategorijah industrije in obrti, kakor je bilo predpisano v osnutku. — Kakor vse kaže, bo naredba kmalu izšla in bo prihodnji mesec že stopila v veljavo.

—lj **Esperantski pisatelj v Ljubljani.** V našem uredništvu se je zglasil danes priznani nemški ter esperantski pisatelj gosp. Edmund Zscheile, ki je obenem svetovni potnik. V desetih letih je obredel domala ves svet ter sklenil poznanstvo z uglednimi in važnimi osebnostmi najrazličnejših narodov. Bil je v Indiji, kjer je govoril z Gandijem, s pisateljem ter filozofom Nobelovim nagrajencem Rabindranat Tagorejem, na Kitajskem z voditelji kitajskih revolucionarjev, v Egiptu z raznimi visokimi političnimi in vojaškimi predstavniki, s siamsko kraljico itd. G. Zscheile, ki je sedaj na potu v Egipt, kamor je povabljen od tamošnje esperantske zveze, bo imel v ponedeljek ob 8. zvečer predavanje v hotelu pri Mikliču, kjer bo govoril esperantistom o Egiptu ter o svojih potovanjih po svetu. Predavanje bo spremljano s skioptičnimi slikami. Udeleženci predavanja bodo imeli priliko ogledati si tudi razne predmete historične vrednosti, ki jih ima predavatelj s seboj. Gosp. Zscheile, ki se bo mudil v Ljubljani le par dni, je tu gost Slovenske esperantske zveze.

lj— **Mestne počitniške kolonije.** Kolonisti mestnih počitniških kolonij v Mednem in Metliki se vrnejo v Ljubljano v petek dne 30. t. m. Iz Mednega se pripeljejo ob 19.25, iz Metlike ob 20.39. Starše kolonistov vabi mestno poglavarstvo, da pridejo na glavni kolodvor k sprejemu svojih otrok.

—lj **Anketa za novi vozni red 1938-39.** Anketa za novi vozni red 1938-39 pri direkciji državnih železnic v Ljubljani je preložena na torek dne 3. avgusta in sicer na željo interesentov, ki se žele udeležiti tudi ankete pri zagrebški žel. direkciji 4. avgusta t. l.

lj— **Zaprta cesta.** Mestni gradbeni urad sporoča, da bo jutri 28. t. m. zaradi popravila vozišča Poljanska cesta med Ambroževim trgom in domobransko cesto za promet zaprta. Promet se lahko vrši po Poljanskem nasipu in Živinozdravniški ulici odnosno Potočnikovi ulici.

lj— **Oddelek za trgovino, obrt in industrijo** banske uprave v Ljubljani se bo jutri selil iz dosedanjih uradnih prostorov v Knafljevi ulici št. 9 na Erjavčevo cesto št. 12, pritličje. Ta dan se stranke ne bodo sprejemale. V bodoče se bodo sprejemale stranke samo od 10. do 12., da se ne bo oviralo notranje uradno delo.

lj— **Obrtniško poučno ekskurzijo** v premogovnik Trbovlje priredi Obrtniško društvo v Ljubljani prihodnjo sredo 4. avgusta t. l. Stroški za vožnjo in prehrano znašajo za osebo 65 Din. Prijave se sprejemajo do vštetega 2. avgusta **v društveni pisarni na Novem trgu št. 5**, ter pri tov. gg. Mitku Krapežu, urarskem mojstru na Jurčičevem trgu in Alojziju Lombarju, krojaškem mojstru na Celovški cesti 53. Hitite s prijavo, ker je določeno omejeno število.

lj— **Drago plačana ljubezen.** Neki strojnik iz okolice Kranja se je v Ljubljani seznanil na ulici s 24letno Marico J. iz Šiške in pokramljal z njo v gostilni. Na večer sta se domenila na prijeten izlet v okolico, kjer sta tudi prenočila v neki gostilni. Ponoči je dekleta zmanjkalo, z njo vred pa tudi strojnikovih 1000 Din. Na oškodovančevo prijavo so dekleta prijeli, vendar pa ni o ukradenih 1000 Din ne duha ne sluha.

lj— **Iz policijske kronike.** V Kosezah blizu neke gostilne so včeraj ponoči napadli štirje izzivači motociklista Vinka K. in ga obmetali s kamenjem. Lotili so se ga tudi s palicami in ga precej poškodovali. Pokvarili so mu tudi motorno kolo. Policija je napadalce izsledila in jih aretirala. — Kmečki fant Lojze Š. z Dolenjskega je prišel včeraj iz bolnice, kjer je ležal nekaj dni zaradi bolezni. Š. si je vedno želel kolesa, ki si ga pa ni mogel kupiti, vsled česar je sklenil, da si ga nabavi pač na drugi način. Ko je včeraj korakal po Gosposvetski cesti, je zagledal pred neko trgovino nezaklenjeno kolo, last trgovskega pomočnika J. in ga brž zasedel. Fanta pa so pri tatvini opazili in ga tudi hitro prijeli ter izročili stražniku.

—lj **Srajce, pižame, Karničnik. Nebotičnik.**

lj— **Cenjeno občinstvo opozarjamo** na ponovno otvoritev kina Matice jutri 28. t. m.

Iz Trbovelj

Športni dan SK Amaterja. Prvak rudarskih revirjev SK Amater se pridno pripravlja za svoj veliki praznik, 8. avgusta. Pokroviteljstvo nad športnim dnem SK Amaterja je prevzel generalni ravnatelj Trboveljske premogokopne družbe g. Rihard Skubec, s čimer se čuti SK Amater kot rudarski klub posebno počaščenega. Prav zaradi tega se prireditelji že sedaj pripravljajo, da bo celotna prireditev sportnega dne čim lepše izvedena, zlasti pa, da bodo vse tekme, ki bodo ta dan odigrane, na višku v pogledu sportne ideje, tehnike in discipline. SK Amater trenira za ta dan nove moči in je pričakovati, da bo tudi pri teh tekmah zmagovalec. Poleg drugih gostov je SK Amater povabil za ta dan v Trbovlje bivšega državnega prvaka SK Concordio iz Zagreba, s katero bo nastopil v prijateljskem tekmovanju. Na to tekmovanje že danes opozarjamo vse prijatelje našega sporta, ker bo pri tej priliki SK Amater pokazal, kaj premore dosledna trenaža in žilava vztrajnost delavskega športa napram enemu najrutiniranejših meščanskih klubov.

Nedelja v naših planinah. V nedeljo je bilo v naših planinah sicer precej živalno, vendar pa ne tako kakor prejšnje nedelje. Deloma je ljudi zadrževalo negotovo vreme, deloma pa nova maša, ki je bila v Trbovljah. Letošnje vreme je silno muhasto kakor v aprilu. Tako je bilo v nedeljo dopoldne v naših planinah najlepše poletno sončno vreme, naenkrat pa se je okrog 16. pooblačilo in planine je zavila gosta megla. Med gromom in bliskom je padlo nekaj kapljic dežja, nato pa so se megle razpršile in čez pol ure je zopet sijalo najtoplejše solnce. To so čudni vremenski pojavi v letošnjem poletju, ki se ponavljajo skoraj vsak dan. Skoraj sleherni dan se vlivajo pri nas tudi močne plohe, ki našemu kmetskemu gospodarstvu ne bodo v korist, saj je za krompir in druge sadeže zaenkrat že več ko dovolj dežja. Najbolj pa nad takim vremenom godrnjajo seveda lastniki letovišč, pa tudi letoviščarji sami, saj letos še niso imeli 10 dni skupaj solčnih in toplih. Verjetno je, da bo letošnja jesen lepša nego je poletje, toda do jeseni bo vreme, če se ne bo zboljšalo, povzročilo našemu gospodarstvu neprecenljivo škodo.

Prijava mladine za telesno vzgojo. Občina Trbovlje razglaša: V smislu razpisa ministrstva za telesno vzgojo naroda O. Br. 2035 od 30. III. 1937 (kraljevska banska uprava I-O. No. 3-3 z dne 21. VI. 1937) in § 8. zakona o obvezni telesni vzgoji ter čl. 5. uredbe O. Br. 1175-37 z dne 23. II. 1937 (Službene Novine kraljevine Jugoslavije štev. 69-XX. od 27. III. 1937) se pozivajo vsi mladeniči od 14. do 20. leta starosti namreč letniki 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922 in 1923, ki stanujejo v občini Trbovlje, da se zanesljivo zglase v občinskem uradu 27. in 28. t. m. od 7. do 12. dopoldne in od 1. do 7. popoldne v svrho sestave spiskov, **obveznikov, ki so po § 1. zakona v obvezni telesni vzgoji zavezani obveznemu pouku** telesne vzgoje (mladina izven šole). S seboj **mora vsakdo prinesti rojstni in krstni list, domovnico in zadnje šolsko spričevalo. Zglasitev obveznikov za pouk o telesni vzgoji je obvezna na podlagi zakona o obvezni** telesni vzgoji. Mladeniči, ki se v dneh poziva slučajno ne nahajajo v občini Trbovlje, so dolžni pravočasno prijaviti starši odnosno njih skrbniki. Vsakdo, ki se ne bo pravočasno tozadevno prijavil v tukajšnjem občinskem uradu, bo imel posledice po zakonu o obvezni telesni vzgoji, na kar nujno opozarjamo vse prizadete.

Iz Zagorja

— **Občni zbor občinske organizacije JNS v Zagorju** je bil v nedeljo 25. t. m. Ker je v dolini zaradi sedanjih razmer nastalo splošno razočaranje tako v socialnem kakor gospodarskem pogledu, je pričelo prebivalstvo spoznavati, da je bilo zapeljano. To je potrdila najbolje velika udeležba na občnem zboru. Zborovanje je otvoril predsednik g. Ivan Drnovšek, ki je pozdravil vse navzoče, nakar so sledila poročila funkcijonarjev. Obširno poročilo o splošnem političnem položaju je podal kot pooblaščeni delegat ban. odbora JNS g. Uršič. Najprej je sporočil, da se poslanec g. Milan Mravlje še ni vrnil iz Beograda, vsled česar je tudi odpadlo njegovo poročilo, nato pa je v obširnem govoru pojasnil vse zadeve, ki zanimajo jugoslovansko nacionalno javnost. Za predsednika novega odbora je bil izvoljen Lojze Bazelj, za podpredsednika Gvido Birola, za tajnika Slavo Kušar, za blagajnika pa France Juvan. V odboru so zastopniki delavstva, nameščenstva, obrtništva in drugih stanov.

— **Težak položaj nezaposlenega delavstva. Za naše brezposelne je letos težka življenjska preizkušnja. Dočim so bili prejšnja leta deležni večjega zaposlenja in tudi rednega mesečnega nakazila življenjskih potrebščin, je treba danes ugotoviti, da je prav malo zaposlitve in tudi ne drugih pripomočkov. Pripuščeni sami sebi, iščejo in prosijo za zaslužek vsepovsod. Občina, ki ne razpolaga z dovoljnimi sredstvi, ne more nuditi tega, kar brezposelni potrebujejo za življenje svojih družin. Pričakovane pomoči od oblasti ni, da bi se povečala zaposlitev pri že započetih javnih delih. Nekateri so odšli k drugim rudnikom izven kraja, drugi zopet v Dukičev kamnolom v Preserje. Zadnji so se že po 14 dneh vrnili. Pravijo, da je zaslužek, posebno za oženjene, ki se hranijo na dve strani, mnogo premajhen. — Pri lokalnih delih jih je zaposlenih prav malo in še ti neredno. Prav težko čakajo, kdaj bo pričel rudnik s prestavitvijo struge Kotredešce, kjer bo dobilo nad sto delavcev zaslužek. Položaj brezposelnih je res težak, zato naj merodajni faktorji posvečajo malo več pažnje tem revežem.**

— **Gasilski rešev. avto** bi rada nabavila agilna gasilska četa na Lokah pri Zagorju. Za ta človekoljubni načrt je treba potrebnih sredstev. Za to bo v nedeljo 1. avgusta pri gasilskem domu veselica, pri kateri bo sodelovala rudniška godba. Ves čisti dobiček se bo uporabil za nakup reševalnega avta.

Iz Ljutomera

— **Poroke.** V Ljubljani sta se poročila gdčna Milka Sabadišnova, učiteljica in načelnica Sokola v Križevcih, in g. Janko Prelog, ekonom v Radgoni. — V Ljutomeru sta se poročila načelnik ljutomerskega Sokola g. Evald Pohl, trgovski pomočnik in gdčna Šmaučeva. — Poročila sta se tudi gdčna Kubus Milena, učiteljica v Radencih, in g. Janko Jurkovič, jurist in posestnik v Radencih. Odličnim sokolskim delavcem naše iskrene čestitke.

— **Sreska skupščina mladinske JNS.** Sreska skupščina mladinske JNS za ljutomerski srez bo 15. avgusta ob 9. dopoldne v hotelu Zavratnik v Ljutomeru. Krajevne organizacije naj pošljejo svoje delegate. Posebna vabila se ne bodo pošiljala. Na skupščini bosta poročala narodni poslanec Lukačič in delegat banovinskega akcijskega odbora.

— **Lep jubilej narodne gostilničarke.** V nedeljo je ga. Hedžetova v Verženju praznovala 60letni rojstni dan in obenem 30letnico naselitve v Verženju, ko sta Ana in Feliks Hedžet v Verženju otvorila trgovino in gostilno. Z veliko marljivostjo in dobrim gospodarstvom sta si ustvarila lepo imetje. Znana sta po vsej okolici, njuna gostilna in odlična kuhinja ter velika gostoljubnost pa po vsem Murskem polju in daljnem Prekmurju. K lepemu jubileju jima čestitajo vsi znanci in prijatelji!

— **Požar.** Pred kratkim je še na nepojasnen način pogorel mlin g. Jakoba Brežka pri Radgoni. Ker je mlin na Ščavnici v skritem kraju, so ogenj opazili, ko je bil že ves mlin v ognju. Škodo cenijo na 50.000 dinarjev.

Naše Sokolice v Franciji

Olimpijska vrsta na prireditvi francoske gimnastične ženske federacije v Clermont-Ferrandu navdušeno sprejeta

Ljubljana, 27. julija

Francoska gimnastična ženska federacija je že pred božičem povabila na svoje telovadne slavnosti v Clermont-Ferrand tudi naše Sokolice in sicer olimpijsko vrsto, ki je nastopila v Berlinu z velikim uspehom. Naše Sokolice so sprejele povabilo in 10. julija zvečer preko Avstrije in Švice odpotovale v Pariz, kjer so si ogledale razstavo in prekrasni Versailles. Iz Pariza so se 15. t. m. odpeljale v Clermont-Ferrand. Francozinje so povabile na svoje slavnosti tudi reprezentančno vrsto Sokolic iz Češkoslovaške ter telovadkinje iz Španije in Švice.

V mestu Clermont-Ferrand so jugoslovensko reprezentanco izredno prisrčno sprejeli francoski bojevniki s solunske fronte, ki so prevzeli ves aranžma za njeno šestdnevno bivanje v mestu. Dne. 16. t. m. so si Sokolice ogledale mesto in napravile nekaj izletov. Dne 17. t. m. so trenirale, naslednjega dne pa so nastopile na veliki javni prireditvi vpričo 1.000 glave množice in odličnih predstavnikov francoske javnosti. Po nastopu Alžirk s plesi in Francozinj z narodnimi plesi ter stafetnih tekem je nastopila jugoslovenska reprezentanca na gredi in nato z Murnikovimi vajami s palicami. Francozinje kakor tudi ostala množica je z veliko pozornostjo sledila nastopu naših Sokolic in je izrazila svoje občudovanje in pozornost z velikim odobravanjem. Na klavirju je spremljal nastop naše reprezentance češki skladatelj Matejevec. Sledil je glaven nastop 2.000 francoskih telovadkinj z ritmičnimi vajami, olimpijske vrste Čehinj z olimpijskimi vajami, nato pa defile vseh telovadkinj v narodnih nošah mimo častne tribune. Na banketu je zvečer vodnica naše telovadne vrste Jožа Trdinova, savezna podnačelnica podarila vodstvu francoske federacije telovadkinj krasno ročno izdelano mapo z jugoslovenskimi narodnimi motivi.

Našo vrsto je vodila Joža Trdinova. Tehnična voditeljica je bila Milica Šepa. Iz Ljubljane so bile v vrsti olimpijke Marta Pustišek, Lidija Rupnik in Ana Kržanova, iz Beograda pa Dragana Gjorgjević, Olga Sedlaček, Silva Kovač in Dušica Radivojević.

Dne 19. julija so napravile naše telovadkinje izlet na Puy de Dome in v kopališče Vichy, 20. t. m. so bile gost francoskih bojevnikov na letališču v Clermont-Ferrandu, zvečer pa so se odpeljale čez Italijo v Ljubljano.

Našo reprezentančno vrsto so Francozinje občudovale in jim iskreno priznale, da se z njimi ne morejo kosati. Francozinje z veliko vnemo pripravljajo na prihodnjo olimpijado v Tokiju. Naše priznane, marljive in vzorne Sokolice so lepo zastopale Jugoslavijo in mogočno sokolsko idejo in sokolski telovadni sistem, katerega francoske telovadkinje ne poznajo, pa so mu iztekle vso pohvalo in ugotovile, da nastopi naših Sokolic pričajo o idejni in strokovni dovršenosti sokolskega telovadnega sistema.

Ali je to vzgojno in človeško?

Prejeli smo: Pred tedni je bil za Ljubljano in okolico odrejen strog pasji kontumac, ker so baje pri psu nekega posestnika na Cesti dveh cesarjev ugotovili steklino. V notici, ki je bila objavljena v ljubljanskih listih, je bilo rečeno, da velja kontumac tudi za mačke, ki jih morajo lastniki zapirati, ker jih bo sicer pobral konjač, lastniki pa bodo občutno kaznovani. Mačke zapirati je težko, vendar so se lastniki in prijatelji pridnih miškojedk potrudili, kolikor so se pač mogli, zapirali so jih in pazili nanje ter s strahom in upom čakali boljših časov. Ker se ves čas ni nikjer pojavil nov primer stekline, smo bili mnenja, da bo pasji kontumac kmalu ukinjen, toda nedavno smo se prepričali o nasprotnem.

Pretekli teden je namreč mestni konjač na Cesti II v Rožni dolini pobil na nezaslišano zverinski način vpričo neštetih velikih in malih gledalcev dve krotki domači mucki, tako, da jih je vrgel ob zid ter jih polmrtve zagnal v voz, kjer je že imel živega psa. Gledalci so se vsi brez izjeme, tudi moški in takšni, ki niso posebni prijatelji živali, nad tolikšnem zverinstvom upravičeno zgražali in je neka gospa zahtevala, naj ubogi živali vsaj popolnoma ubije. Nato je vzel konjač živali iz voza ter še parkrat stopil nanje. Vse to se je zgodilo na javni ulici, pred očmi naše mladine, o kateri tako pogosto tožimo, kako zelo je dandanes podivjana. Takšni nečloveško surovi prizori so za mladino zelo vzgojni, ne?

Kaj ne veljajo za mestnega [illegible] nobeni predpisi, na kak način sme ali ne sme spravljati živali s sveta? In če teh res ni, o čemer pa dvomimo, ali gospod mestni konjederec in njegovi uslužbenci kljub svojemu žalostnemu poklicu tudi ne morejo biti vsaj malo človeški? Saj nič ne ugovarjamo proti predpisom pasjega kontumaca, toda malo absurdno se nam pa vendarle zdi takšno strogo izvajanje le-teh po tolikem času, ko bi bilo v resnem primeru lahko že pol Ljubljane obolelo za pasjo steklino. Ali društvo za varstvo živali nima prav nikakšne besede več ali pa sploh obstoja samo še na papirju?!

Odločno zahtevamo, da se takšno nečloveško pobijanje živali na javnih ulicah vpričo otrok ne ponovi več. Če mora mestni konjač pokončavati živali, naj jih pokončuje doma v Mestnem logu in na bolj human način, kakor je metanje ob zid in teptanje s čevlji.

Obenem tudi prosimo konjača, če misli svojo racijo na mačke nadaljevati, da naj napravi, ko jih bo iztrebil tudi temeljito racijo na podgane in miši. Če ne bo vsaj s potrojeno vnemo uničeval tudi podgane in miši, se bo prav lahko ponovil primer, o katerem ste pisali zadnjič, da so namreč našli v neki ljubljanski gostilni v predalu kuhinjske mize podgano. Potem pa ne bomo našli podgan le v predalu, ampak najbrže celo na mizi, na krožniku.

Iz Ptuja

— **Napad.** Ko se je posestnikov sin Miško Ivan iz Nove vasi pri Rogoznici v nedeljo zvečer vrnil domov in se spravljal k počitku, je nenadoma skozi okno počil strel in ga zadel v nogo, ki mu jo je težko poškodovalo. Prepeljali so ga takoj v bolnico, Miško sumi, da je bil napaden zaradi neke dekline. Orožniki so baje že izsledili krivca.

Čast mi je cenj. občinstvo vabiti na otvoritev nove moderno opremljene

kavarne „Metropol“

nasproti gl. kolodvora v Ljubljani, dne 27. julija ob 21. uri zvečer.
Igra orkester vojaške godbe.

Z odličnim spoštovanjem
MIKLIČ, hotelir

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.—, davek posebej
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

POUK
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

STROJEPISNI POUK (za časa počitnic). Večerni tečaji od 6. do pol 8. in od pol 8. do 9. ure zvečer za začetnike in izvežbance. Na razpolago so stroji raznih sistemov. Vpisovanje dnevno od 6. do pol 8. ure zvečer. Pričetek pouka 3. avgusta. Solnina znižana: učna ura 2 Din. Christofov učni zavod. Domobranska cesta št. 15. 1840

STANOVANJA
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

OPREMLJENO SOBO takoj ali za avgust oddam eni ali dvema osebama. Poizve se: Stari trg 28-III, Šturm. 1512

ENOSOBNO STANOVANJE oddam eni ali dvema osebama na Dolenjski cesti št. 79. 1847

SLUŽBE

VAJENCA za tapetniško delo sprejme. Nace Narobe, Ljubljana VII., Cerovška cesta 41. 1845

RAZNO
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

KLIŠEJE IZDELUJE VSEJ VRSTI JUGOGRAFIKA SVETOSAVSKA 23

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA KNAFLJEVA 5
IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Makulaturni papir
proda
uprava „Slovenskega Naroda“
Ljubljana, Knafljeva ulica štev. 5

Letošnja sezona v Rogaški Slatini

Po adaptacijah in po številu gostov bo letošnja sezona med najboljšimi

Čeprav so se letos pojavile devizne neprilike v tako ostri obliki kakor še nikoli, bo končni uspeh letošnje turistične sezone, kakor vse kaže, vsaj v Rogaški Slatini prav dober. Zaradi naših čedalje bolj neurejenih deviznih razmer bo največ trpel Bled, kar je za naš turizem tudi najtežji udarec, saj zavzema Bled v njegovi bilanci vodilno mesto.

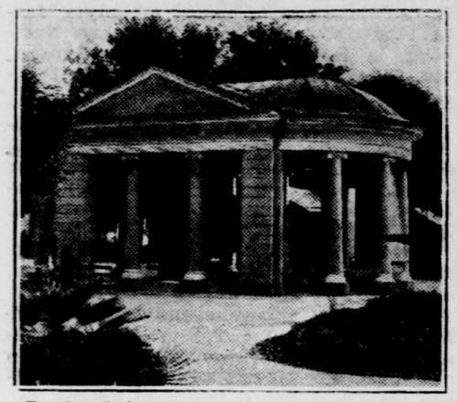

Za letošnjo sezono so v Rogaški Slatini dovršili nenavadno veliko adaptacijo tako, da bodo prav kmalu izgili vsi stari, že davno ne več udobni hoteli. »Ljubljanski dom«, ki je eno najlepših gostišč v Rogaški Slatini, je bil letos preurejen ter opremljen z novim pohištvom in modernim dvigalom, prav posebna pozornost pa je bila posvečena »Aleksandrovemu domu«, ki je poleg prenovljene notranjosti, tekoče vode, nove sobne opreme in dvigala dobil letos res moderno zunanjost. Sedanja preureditev odgovarja v vsakem pogledu zahtevam sodobnega hotelirstva in prav tako seveda tudi časih precej velikim zahtevam gostov. Načrte za zunanjo in notranjo preureditev te lepe in za Rogaško Slatino res dekorntivne stavbe je po iniciativi zdraviliškega ravnatelja, banskega svetnika g. Ivana Gračnerja izdelal inž. arh. Glanz. Prejšnja secesijska fasada se je umaknila modernemu slogu tako, da je stavba dosti pridobila v estetskem, zaradi notranjih preureditev pa tudi v praktičnem pogledu. »Aleksandrov dom« spada zdaj med najudobnejše in z najmodernejšimi napravami opremljene hotele.

Poleg preureditve ceste, ki vodi skozi zdravilišče in ki je bila lani znova asfaltirana, spada med najvažnejše letošnje preureditve v Rogaški Slatini dograditev in izpopolnitev modernega kopališča na prostem, ki je že itak veljalo za eno najlepših v državi. Ob kopališču, tik ceste, je bilo letos prav tako po načrtu inž. Glanza dograjeno novo, zelo zračno in udobno poslopje, kjer so slačilnice. S tem poslopjem je kopališče popolnoma odde-ljeno od ceste in je tako izpolnilo še zadnjo zahtevo higijene in udobja pri gradbi kopališč. Stavba je razdeljena v dva dela, od katerih ima vsak po 48 prostornih kabin in po 150 omaric.

Če upoštevamo, da je imela poleg teh adaptacij in dozidav Rogaška Slatina za letošnjo sezono še veliko manjših preureditev, vidimo, da po veliki sodobnosti in udobnosti res zasluži ugled, ki ga uživa pri nas in v inozemstvu.

Življenje v Rogaški Slatini, ki ni več zdraviliščе samo za bolne in bolezne, temveč tudi prijetno letovišče za počitek in razvedrilo, ni dolgočasno. Priložnosti za izprehode v okolico je zadosti, zdraviliški orkester prireja dvakrat dnevno promenadne koncerte, v Zdraviliškem domu se vsak večer vrstila zabava in ples, na gostovanje prihajajo umetniki. V soboto in nedeljo je gostovala tudi ljubljanska opera z »Madame Butterfly« in »Seviljskim brivcem«. Naši umetniki, ki so mednarodnemu občinstvu v Rogaški Slatini znani že iz prejšnjih let, so seveda tudi letos poželi najlepše uspehe. S temi prireditvami pa vrsta sezonskih razvedril v Rogaški Slatini nikakor še ni zaključena. Zdraviliška uprava skrbi za svoje goste, ki jim poleg telesnega nudi tudi zadosti duševnega razvedrila.

Marljivi podružnici SPD v Rogaški Slatini in v Poljčanah sta letos poskrbeli še za prav posebno prijetno zabavo, ki jo bodo zlasti mlade letoviščarke rade obiskale, saj se jim nudi prilika pridobiti si naslov kraljice Boča. Gotovo ne bo nobeni neprijetno, če bo odlikovanje po počitku v Rogaški Slatini odnesla s seboj domov. Nameravano planinsko rajanje, ki bi se bilo moralo vršiti že prejšnjo nedeljo, pa je bilo zaradi muhastega vremena odpovedano, se bo vršilo jutri. Po dopoldanski slovesni maši, ki jo bo daroval bočki župnik in častni predsednik podružnice SPD g. Cilenšek, se bo najprej vršila svečana seja odborov obeh podružnic, nato pa se bo razvilo rajanje, ki bo trajalo do pozne noči. Najzanimivejši del bo gotovo volitev kraljice Boča, ki bo prejela krasno darilo, da bo tako njeno odlikovanje združeno s praktičnim veseljem. O tej prireditvi bomo še poročali, upamo pa, da jo bodo obiskali tudi Ljubljančani, ki so na lepem Boču sicer precej redki gostje. Ves čisti dobiček je namenjen zgraditvi novega planinskega doma na očancu Boču, ki bo izletnikom nudil prijetno zatočišče in počivališče.

Gostov je v Rogaški Slatini čedalje več in je že prav težko dobiti lepe in udobne sobe. Sodeč po sedanjem številu gostov, ki so v pretežni večini seveda iz hrvatskih in srbskih krajev, kakor vsako leto, zelo veliko pa je tudi inozemcev, bo letošnja sezona spet nenavadno dobra in bo iznova potrdila, da je Rogaška Slatina po obisku in lepoti na prvem mestu med vsemi ne samo slovenskimi, temveč sploh jugoslovenskimi zdravilišči.

Sovjetska armada na Daljnem vzhodu

Revija »France Militaire« piše v uvodniku svoje zadnje številke o sovjetski armadi na Daljnem vzhodu. Članek se opira na podatke japonskega polkovnika generalnega štaba Kasahare, bivšega vojaškega atašeja v Moskvi. Kasahara opozarja na Stalinovo diktaturo iz vojaškega vidika, ki ima svoje dobre in slabe strani. Stalinova avtokracija vodi k tistemu absolutno enotnemu poveljevanju v armadi, ki lahko velja zdaj za ideal. Razen tega nudi Stalin jamstvo, da bo v primeru vojne vse žrtvovano namenom in ciljem boja. Kasahara priznava velik napredek sovjetske industrije, pravi pa, da se Japoncem tega ni treba bati, ker je japonska vojna industrija v primeri z rusko na višji stopnji razvoja.

Na Daljnem vzhodu ima Rusija zdaj okrog 300.000 vojakov in 1500 tankov. Toda kakšna je vrednost te armade? Rdečemu vojaku se ne da nič očitati, on je hraber in žilav. Toda kakšni so častniki? Njihova strokovna izobrazba in njihovo vojaško znanje je izredno slabo. Kasahara zaključuje svoje razmotrivanje takole: Vsi, ki se zanašajo na moč rdeče armade, podpirajo svoje naziranje s tem, da mora zmagati množina. Toda baš te množine Sovjetska Rusija ne bo imela v primeru vojne na dve fronti.

Francoska revija zaključuje svoj uvodnik: Po teh treznih razmotrivanjih svojega strokovnjaka se Japonski ni treba resno bati rdeče vojske na mejah Mandžukua.

5 novih kopališč v Londonu

London dobi pet novih javnih kopališč in sicer sredi mesta. Stroški bodo znašali za vsako kopališče okrog 50.000 funtov šterlingov. Vstopnina bo pa zelo nizka tako, da bodo kopališča dostopna tudi siromašnim Londončanom. Prvo bo zgrajeno kopališče v Parliament Hillu, potem bodo pa sledila še druga. Vsa kopališča bodo urejena in opremljena enako. Vsa bodo obsežna, imela bodo udobne oblačilnice, najmodernejši čistilni stroji bodo skrbeli za čisto vodo, ki se bo izmenjavala vsakih pet ur. Posebne terase bodo kopalcem na razpolago za sončenje. Vsako kopališče bo imelo svojo kavarno in poseben prostor za gledalce. Okrog kopališč bodo cvetoči vrtovi, zadaj pa drevoredi, da bodo lahko kopalci po kopanju v senci počivali. Do pol 10. dopoldne bo kopanje brezplačno.

Žal je to samo v Angliji, da skrbe tako vzorno za ljudsko zdravje. Mi se ponašamo s svojo visoko kulturo, pa premore naše mesto komaj eno javno kopališče na odprtem prostoru in tri tesna, v marsičem zelo pomanjkljiva kopališča za zimo. Vprašanje modernega javnega kopališča, kamor bi se lahko hodili meščani kopat vse leto, je pri nas zelo pereče, pa ga ni še nihče načel.

Prvi Hearstov uspeh

Največji novinski magnat sveta Hearst ni začel svoje karijere s prodajanjem novin ali sicer kot siromašen deček na ulici. Nasprotno, od prvega trenutka, ko je sklenil osamosvojiti se, je imel pred seboj točno začrtan program. Njegov oče, bogat ameriški senator, ga je držal zelo na kratko in ne dalo bi se trditi, da ga je razvajal. Ko se je začel leta 1877 zanimati za bodočnost svojega sina študenta, ga je vprašal, kakšen poklic si hoče izbrati. Ko mu je sin odgovoril, da hoče postati novinar, ga je oče vprašal, kako si misli ta poklic. In povedal mu je, da ne more pričakovati od njega nobene denarne podpore, niti protekcije. Odgovor mladega Hearsta je bil že takrat hearstovski.

— Saj nočem od vas nobene protekcije, niti podpore. Pričakujem pač, da mi boste kupili kak list.

Ko si je oče opomogel od jasnosti tega odgovora in stvar malo premislil, je vprašal sina, ali ve, če je slučajno na prodaj kak list in koliko stane. Tudi na to vprašanje je imel sin že pripravljen odgovor.

— Da, to je »San Francisco Examiner«. Stane samo 50.000 dolarjev in dela z izgubo. Če ga kupim tudi z naslovom, moram povišati njegovo naklado v treh letih najmanj petkratno. To je prva in zadnja podpora in denar, ki ga od vas pričakujem. Če se mi to ne posreči, pojdem raje na ulico čistit zamorcem čevlje, kakor da bi prišel kdaj k vam kaj prosit.

Stari Hearst je kupil list in njegov sin je ostal mož beseda. Čez tri leta je imel »San Francisco Examiner« naklado 200 tisoč in ogromen uspeh. To je bil prvi uspeh in temelj ameriškega novinarskega magnatstva Williama Randolpha Hearsta.

Potovanje po zraku

V državah, kjer je močno razvit zračni promet, so piloti že milijonarji. To je treba razumeti tako, da so preleteli že milijon ali pa še več kilometrov, ne pa da imajo milijone pod palcem. Vsak pilot navadno primerno proslavi milijonti kilometer. List »Chronique des Transports« pa poroča, da je zdaj na svetu že več potnikov, ki so preleteli en milijon kilometrov ali pa še več. Med take potnike spada recimo ameriški tovarnar, ki leta že šesto leto, vsako opoldne iz Clevelanda v New York, kjer ima svoje pisarne. Preletel je že milijon milj ali nad 1,600.000 kilometrov.

V Evropi takih rekordov še nimamo, ker ljude ne letajo tako radi, kakor v Ameriki. Vendar bi pa lahko omenili vsaj nemškega trgovca, ki potuje že dve leti vsak dan z letalom iz Saarbrückna v Köln a/R. tako, da prepotuje na leto po zraku nad 50.000 km.

Dobro je pogodil

V nekem mestecu, dijaki ob koncu šolskega leta, nekega dne niso prišli v šolo. To se je zdelo ravnatelju sumljivo in odredil je preiskavo. Ugotovil je, da se dijaki niso dogovorili. Med njimi je bil eden posebno brihtne glave, izposodil si je v kinematografu napis: »Šolski mladini vstop prepovedan« in zjutraj ga je obesil na vrata šolskega poslopja.

ŠKOTSKA

Žena Mac Muffova je ležala bolna doma. Ker ji ni odleglo, je poklical mož zdravnika. — Vaši ženi je potrebna izprememba zraka, — je dejal zdravnik. — Slan zrak bi jo takoj postavil na noge.

Mož je prikimal. Drugo jutro so pa videli njegovi prijatelji, kako vihti v roki slanika in pahlja z njim svojo ženo.

Junak zračnih višav Gromov

Že v zgodnji mladosti se je navduševal za letalstvo in iz dežnikov je delal modele letal

Bilo je pred 12 leti v Moskvi na recepciji na čast letalcem, ki so se bili vrnili s poleta na progi Moskva—Peking. Gromov je takrat letel na sovjetskem letalu nad Bajkalom, nad gorami in pustinjami skozi nevihte in viharje je vodil svoje letalo kraj preizkušenih »Junkersov«. Čez 33 dni, ko je imel za seboj 7.000 km poti, se je varno spustil na letališče pri Pekingu in njegovo letalo je bilo, kakor da je pravkar prišlo iz tovarne. In vendar je ležala na letalčevem obrazu senca nezadovoljstva. Šele pozneje so njegovi prijatelji zvedeli, da je bil razočaran. Ugotovil je namreč, da je progo, ki so jo preleteli v 33 dneh, preletel francoski letalec Arochard v treh dneh. In Mihail Gromov si je vtepel v glavo, da mora prekositi Arochardov rekord.

To je bilo v času, ko Moskva še ni imela nebotičnikov, niti podzemne železnice, ko je bilo centralno rusko letališče še zelo skromno in sovjetsko letalstvo šele v povojih. Čez leto dni je sedel Gromov v letalo ANT—3, prednika sedanjega ANT—25—I, s katerim je srečno preletel severni tečaj in prispel v Ameriko. Letel je nad petimi glavnimi mesti Evrope in prekosil Arocharda. Takrat je dobil svoj prvi laskav naslov. Francoski letalci so izvolili Gromova za častnega člana svojega kluba in mu priznali naslov najboljšega letalca tistega leta. Ko je letel drugič nad Berlinom, Londonom, Parizom in Rimom, ga je Evropa že poznala. Z rekordnim poletom v zaključnem krogu se je že zapisal v zgodovino mednarodnega letalstva. To je bilo leta 1933.

Zdaj ima Gromov naslov junaka Sovjetske Rusije in na prsih več visokih, pošteno zasluženih odlikovanj. Tako spada med redke odlikovance, ki vedo, zakaj so dobili odlikovanja. Red Rdeče zvezde je dobil za hladnokrvnost in pogum, ki ga je pokazal ob požaru letala, letečega v plamenih nad močvirji. V Gromovih rokah je ležala usoda sedmih ljudi. Rešil jim je življenje. Z gorečim letalom se je spustil na majhno trato. A koliko je junaštev, o katerih se ne ve ali ki jih pozna samo ozek krog njegovih tovarišev! Gromova smatrajo za očeta ruskega tako zvanega parašutizma, skakanja s padali, čeprav se sam tega ne zaveda. Že davno je tega, vendar je pa vredno omeniti prvi skok Gromova s padalom. V zračnih višavah je delal Gromov drzne akrobacije, pa ni mogel potegniti letala iz loopinga. Njegov in konec letala je bil vprašanje sekund. Kdo ve, koliko loopingov je bilo že napravilo letalo, iz katerega je skočil Gromov s padalom. Baje ima za seboj že 21 skokov s padalom. To trdi sam in lahko mu verjamemo, saj je zelo skromen in nikoli se ne baha.

Gromov je že davno črtal iz svojega slovarja besedo strah. Druga njegova lepa lastnost je ljubezen do letal, do občutljivega mehanizma, z drugimi besedami rečeno, njegova visoka tehnična kultura. Začela se je s tem, da je bil Mika, kakor so ga nazivali doma, strah vseh budilk, stenskih in žepnih ur v hiši zdravnika Gromova. Mika je razdrl mnogo budilk. Z navdušenjem je pregledoval in sestavljal njihovo kolesje. Pozneje mu je morala mati skrivati dežnike. Če jih ni skrila, je takoj porabil platno in žico, da je delal modele letal. Zdaj pravijo o Gromovu, da mehanika sploh ne potrebuje več. Na motor se spozna prav tako dobro, kakor na krmilo letala. Že opetovano so se mehaniki obrnili nanj za nasvet.

Mihail Gromov je sedel prvič v letalo leta 1915, ko mu je bilo 17 let in ko je dovršil letalsko šolo prof. Žukovskega. Njegov učitelj, eden izmed pionirjev ruskega letalstva, pilot Boris Rossinski, sega rad spominja kot izredno marljivega in nadarjenega učenca. Farman z motorjem 100 HP, na katerem je vozil Miko, bi bil zdaj predpotopni nestvor kraj zračnega orjaka ANT—25—I. Mika je moral klečati za Rossinskim in držati se ga za ramena, ko je pilot pognal motor in je letalo drselo po travniku. Toda Mika je bil zelo navdušen za letalstvo. Uril se je tako dobro, da se je jel kmalu zanimati zanj tudi profesor Žukovski in po revoluciji je bil 19letni pilot Gromov že instruktor. Kakor mnogi njegovi tovariši, je letel tudi on na letalih, ki so jih nazivali »krstice«. Pa tudi te »krstice« so se znale boriti v zraku. Svoj bojni krst je doživel Gromov na bojišču proti Kolčaku. Njegove bombe so večkrat pognale sovražnika v beg.

Dva križa ima Gromov zdaj več na ramah, toda zdi se, da je šele zdaj v svojem elementu. Misel leteli čez severni tečaj mu ni dala miru od leta 1935. Takrat se je pripravljal na polet čez severni tečaj v Ameriko Levanevski. Gromov je vedel, da tak polet ni samo stvar poguma. Potrpežljivo je čakal, toda izbral si je dva dobra tovariša: majorja Jumaševa in inženerja Damilina. Koliko ur so presedeli nad zemljevidi, knjigami in vremenskimi napovedmi! Rezultat je bil načrt poleta iz Moskve v Brazilijo. Brazilijska vlada je prijazno, toda odločno odklonila sprejem sovjetskih letalcev. Tedaj je Jumašev predlagal Tasmanijo ali Francosko Guayano. Gromov je pa ta predlog trdovratno odklonil. Ne, če bomo že leteli, poletimo čez severni tečaj!

Gromova so prehiteli Čkalov, Bajdukov in Beljakov. Ni jim zavidal. Spremil jih je s svojima tovarišema na letališče. Tam je nekaj časa molčal, ko je pa zapel motor, se je nasmehnil, rekoč: Kmalu se bomo videli! Želim vam obilo uspeha! In vseh šest letalcev je srečno priletelo v Ameriko. Trije so se že vrnili, trije so pa ostali tam in Amerika jim izkazuje toliko spoštovanja in priznanja, kolikor ga razen svojemu ljubljenemu Lindbeghu, še ni izkazovala nobenemu letalcu. Gromov je bil s svojima tovarišema sprejet pri prezidentu Rooseveltu.

Steklena gora

Američani so znani po svojih originalnih idejah. O eni taki ideji poročajo iz znanega mormontskega mesta Salt Lake City. Ideja pa nima z mormonstvom nič skupnega, kar se nanaša na stare steklenice. Skupina navdušencev je sklenila zgraditi v svoji državi Utahu najvišjo stekleno goro sveta. Za njen temelj so določili 20 oralov zemlje, na katero hočejo naložiti ogromen kup steklenic in steklenih črepinj. Navoziti jih nameravajo iz Salt Lake City in iz vseh drugih mest države Utah.

Za stekleno goro navdušeni Američani pravijo, da njihova ideja ni tako neumna, kakor bi kdo mislil. Podobno stekleno goro bi moralo po njihovem mnenju imeti vsako mesto, da bi bili prebivalci obvarovani nevarnosti, ki jim preti v obliki stekla, razmetanega po ulicah in smetiščih. Razen tega se bo pa gora iz steklenic in razbitega stekla lesketala v solčnih žarkih in v mesečini tako lepo, da bo mesto lahko ponosno na ta prizor in da ga bodo hodili gledat tudi prebivalci drugih mest.

vedala, da me ni doma?

MED DEKLETI

— Ah, zakaj nisem moški! — vzdihne dekle.

— Da, neumna si dovolj, da bi bila lahko moški, — meni njena prijateljica.

NA SLAVNOSTNI VEČERJI

Med slavnostno večerjo govori nekdo že dobre pol ure in vse kaže, da njegovega govora še ne bo konec. Gost se obrne k svoji sosedi in pravi: Ali se ne da nič storiti, da bi to gobezdalo nehalo vezati otrobe?

— Žali bog, — odgovori dama, — jaz si že 16 let prizadevam zavezati mu jezik, pa je ves moj trud zaman. To je namreč moj mož.

Andre Armandy: 48

Princesa Symianova

Roman

Onstran Cannesa je bila cesta ravna. Zdelo se mu je, da vidi v daljavi avto. Ne da bi se zmenil za zadnje pnevmatike je vozil po ostrem kamenju, oznanjujočem zlovešče, da vozi skozi Boccu. Avto je videl zdaj pred seboj še razločneje in dal se je dohiteti. Prestregel mu je pot z ostrim ovinkom.

Iz obeh avtomobilov se je kadilo. Iz prvega je izstopil ves razjarjen mož in zaklical:

— Hello! Are you mad or dring? *)

Bila je dolga limuzina ameriške značke. Brancelin je krenil naprej. Mož z limuzino se je dal prehiteti, da bi ga ne ogražal več ta nevarni norec.

Brez pomisleka je zavil Robert na levo. Komaj je pa krenil v stran, so ga obšli dvomi. Kaj pa če je krenil avtomobil pred njim na desno? In ves obupan je ustavil svoj avto.

Toda takoj ga je zopet pognal in se sklonil nad volan. Na levi strani, na griču Esterelu, je zagledal rdečo luč med drevjem za visoko ograjo na cesti, vodeči v la Corniche d'Or. Pognal je svoj avto še bolj in mu prigovarjal:

— Le urno! Le urno!

Avto je poslušno zdirjal v klanec.

Robert, spojen z njim v eno, je napenjal vse mišice, kakor da bi mogel pomagati motorju. Tekma se je začela. Moral jo je za vsako ceno dobiti.

Puhteč je drvel avto po neštetih ovinkih. Cesta je bila speljana tu visoko nad morjem. Ovinki so bili neskončni. Na eni strani strme skale, na drugi obala, potem zopet ravna cesta z drevjem ob straneh. Robert avtomobila pred seboj ni več videl. Njegova nestrpnost je bila vedno večja.

Kar ga je zagledal zelo daleč baš na ovinku. Njegove luči so obsevale skale s krvavo barvo, potem je pa zopet izginil za hribom.

V nevarnosti, da bo strmoglavil v prepad, je Robert še bolj pognal avto, da je kamenje kar odskakovalo od njega. Pomislil je:

— Če poči pnevmatika...

Imel je samo eno rezervno kolo in tega je bil že porabil. Ta čas se je bil avtomobilu pred seboj že bolj približal. — Ne bo počila! — je vzkliknil.

Zdaj pa zdaj je dirjal mimo vil in na samem stoječih hiš, stožci njegovih reflektorjev so obsevali debele mreže kamenite ograje in okovana vrata sredi bujnega zelenja. Nalik fantastičnim nestvorom so molele orjaške agave kvišku svoje krčevito skrčene liste. Brancelin je pa videl samo robove ceste, po katerih je drvel njegov avto.

Prevozil je grič pri Theoulu. V višini ceste je zagledal obalo z mirno morsko površino. Oster ovinek na desno: cesta se je že zopet dvigala. Razločil je zelo visoko nad glavo senco avtomobila pred seboj na zlatu mimoz. Zdelo se je, da vozita oba v nasprotni smeri. Nov ovinek, še ostrejši od prejšnjega, ki bi bil Roberta malone odnesel s ceste. Vožnja je postajala vedno težja. Avto je puhtel in pešal. Roberta je jezilo, da je moral zmanjšati hitrost. Zobje vretena so zamolklo škripali. Onstran hriba je postala cesta še bolj vijugasta, toda proti morju odprta. Brancelin je že razločneje videl avto pred seboj. Zdel se mu je zelo blizu in trdno je upal, da ga bo dohitel. Pred seboj je imel še velik ovinek, za katerim je bil zasledovani avto izginil.

Onstran ovinka je opazil, da se je razdalja povečala. Robert je spoznal, da je avto pred njim tudi povečal hitrost. Srce se mu je skrčilo.

— Moram!... Moram!...

Avtomobila sta zdrvela mimo mimoznega gaja pri Trayasu in zdirjala okrog rtiča Roux.

Kar se je Robertu zazdelo, da se avto pred njim ustavlja... Da, ni bilo dvoma, zmanjšal je hitrost in komaj da se je še pomikal naprej. Morda se je pokvaril? Ne. Svetlobni stožec se je obrnil in avto je zavil pravokotno na desno.

A na desni strani je bil vendar Esterel. Robert ni ničesar razumel. Videl je, kako je zavozil na strmo stezico in kako vozi čez mostiček nad železniško progo. Tedaj je pridrvel iz predora vlak in mu za nekaj časa zakril avto. Vlak je zdrvel mimo in Robert ni mogel ničesar več razločiti.

Ne da bi zmanjšal hitrost je vozil naprej do kraja, kjer je bil avto pred njim izginil na ovinku. Tam je spoznal, da je na gozdni stezi, vodeči čez železniško progo nekam v daljavo. Brez oklevanja in ne glede na njeno ožino je Robert krenil po nji.

Za mostičkom se je pričenjal most. V svitu reflektorjev so stopala iz teme debla na pobočju rastočih dreves.

Avto je utonil v globini Esterela, toda nobena luč ga ni izdajala.

Brancelin je ustavil motor in prisluhnil. Ne posebno daleč je pel motor avtomobila pred njim. Ni bilo dvoma: Vedoč, da je zasledovana, je bila Staša naročila ugasniti luči.

Jeza je obšla Roberta, ko je spoznal, da se je bila Staša med smrtno nevarnostjo in dohitevanjem odločila za prvo. Kakšno tajno je čuvala tako krčevito?

To moram zvedeti ali pa uničim svoj avto.

Za svoje življenje se ni dosti zmenil. Znova je pognal svoj avto, da je kar poskakoval od tal.

O posebni hitrosti ni bilo govora na tej stezi, široki komaj tako, da je mogel avto voziti po nji. Poleg tega je bila pa tu in tam še preprežena s koreninami. Reflektorji so sicer dobro svetili, vendar je moral pa paziti, da ni zavozil v drevo. Čim bolj se je steza dvigala, tembolj so stopale v ospredje velike skale, odražajoč se od bledega neba. Polna luna je risala velike senčne odprtine med pobočja gora, kjer so žuborele studenci. Na enem ovinku se mu je zdelo, da vidi avto pred seboj, kako je zavozil na nasprotno strmo cesto. Oster ovinek ga je vrgel na rob steze, eno kolo se je zasukalo v zraku... Z osredotočeno hladno krvnostjo je nadaljeval nevarno vožnjo.

*) Halo! Ali ste blazni ali pijani?

Urejuje Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.